Handelingen van de raad van de gemeente Emmen

Jaar	Bijlagenr.	Categorie/agendanr.
2026		

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad van de gemeente Emmen, gehouden op donderdag 2 juli 2026 vanaf 19.30 uur in de raadszaal

Voorzitter : de heer H.F. van Oosterhout
Waarnemend voorzitter : de heer J.B.W. Wittendorp
Griffier : de heer S. Engelen
Aanwezige raadsleden (39) : de heer A. Arslan (Veilig Emmen), de heer R. Beuker (CDA), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), mevrouw L. Coljé (Wakker Emmen), mevrouw G. Croezen (Veilig Emmen), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), de heer J. Dutilh (PvdA), mevrouw R. Gommer-Gelijk (CDA), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer J.C. Hindriks (PvdA), de heer L. Hoogenberg (Wakker Emmen), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen), de heer H.R. Knol (PVV), de heer J.H. Koops (D66), de heer M. Kuiper (SP), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), de heer M. van Maanen (FvD), de heer M. Meijer (VVD), de heer J. Otter (Wakker Emmen), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), mevrouw A. Poppen (FvD), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), raadslid M.C. Sampimon-Ssembatya (GroenLinks), mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer J.A. Schrik (FvD), de heer G.W.G. Sibum (Wakker Emmen), de heer R.R. Slim (FvD), mevrouw M. Stulp (D66), mevrouw A.S. Swama-Kuper (CDA), mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen), mevrouw R.M.C. Visser-Hatt (Wakker Emmen), de heer A. de Vries (PvdA), de heer B.R. Westera (PVV), de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), de heer M. Woltman (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen)

Afwezige raadsleden (--) : ---

Aanwezige collegeleden (7) : de heer A.J. Jakobs, de heer P.M. de Jonge, mevrouw D.S. Keen, mevrouw M. Kuipers-Hekhuis, de heer H.F. van Oosterhout, de heer P.M. Schrik, de heer R. Wanders

Afwezige collegeleden (--) : ---

Gemeentesecretaris : mevrouw N. Plantinga

1. Heropening

Heropening
De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering.
Ik heb geen berichten van verhindering, iedereen is er.
Misschien om even te vertellen waar we staan in het hele traject van de besluitvorming rondom een heel aantal zaken. Vorige week hebben we bij de behandeling van de Kaderbrief de eerste termijn gehad – in volkstaal: de eerste helft. De fracties hebben toen een algemene beschouwing uitgesproken en moties ingediend. Vervolgens heeft het college in eerste termijn op die ingediende moties gereageerd. Toen hebben we de vergadering geschorst. Het was verstandig om tussen die schorsing en deze vergadering te overleggen. Dat heeft het college gedaan, dat hebben de fracties gedaan en zij hebben eventuele aanpassingen gestuurd voor de tweede termijn. En dat is relatief massaal gebeurd.
Ik stel voor om, voordat we beginnen aan die tweede termijn, nog even goed het net op te halen, om eens even te inventariseren per fractie of er nog moties zijn ingetrokken, gewijzigd of nog eventueel worden ingediend. Achter de schermen hebben we al een soort voorlopig overzicht gemaakt, dan kan het dus ook vrij snel gaan. Dan hoeven we niet de hele motie toe te lichten, maar het gaat er met name even om of er een wijziging is of niet: dat we dat op hoofdlijnen kunnen doorlopen. Dat is ook wel handig, want we hebben zelf allerlei 'iBabsen' en teksten digitaal, maar ook even om de vergadering wat vanbuiten te kunnen volgen, is dat ook wel even handig.
De inhoudelijke toelichting: daar geef ik u uiteraard alle gelegenheid voor in tweede termijn. Daar doe ik straks een ordevoorstel voor. Nieuwe moties kunnen er ook zijn. Ik begreep dat er een is en ik stel voor om, aansluitend op die toelichting op die 34 moties, ook die 35ste motie nog even kort toe te lichten. Dan weten we welke moties voorliggen, wat we vanavond te doen hebben met elkaar en vooral in welke versie. Wij zorgen ervoor dat die meteen op uw agenda worden geplaatst. En daarna komen we met een helder overzicht van de voorliggende moties en kunnen we beginnen aan de tweede termijn.
Alvast even over die tweede termijn. Ik denk dat het ook goed is om dat meteen aan de voorkant even te benoemen. Daarvoor hebben we acht minuten spreektijd per fractie. Hoeft u niet helemaal te benutten, maar het zou zomaar kunnen dat dat mogelijk is. En ik geef maar even de suggestie – ik zei dat de vorige keer ook: je kunt proberen om in acht minuten 35 moties van een commentaar te voorzien. Maar volgens mij is dat niet haalbaar en ook niet zo verstandig. Dus de suggestie is om daar een soort keuze in te maken. Licht er nou even een aantal moties uit waarvan u zegt dat u daar in ieder geval wat over wilt zeggen. En niet proberen om ze allemaal te doen en, sterker, ook niet de voorzitter boos aankijken als hij na negen minuten toch echt zegt: 'U bent bij motie 3, nu moet u toch echt uw termijn beëindigen.' Dat zou ook wat sneu zijn. Ja. Daarbij ook inderdaad het verzoek om wat bij de kern te blijven, niet te veel in de uitvoeringsdetails te blijven.
Voorstel is dus om eerst maar eens even het net op te halen om te kijken hoe het zit met de inventarisatie van de diverse moties en de wijziging daarvan plus een korte toelichting. En dan inderdaad verdergaan in het vervolg van deze vergadering.
Is dat een goed voorstel? Dan gaan we dat zo doen.

5.D. Kaderbrief 2027

De voorzitter: Ik loop ze gewoon maar even door. Ik zou zeggen van motie 1 tot en met 34 en dan komt er nog een nieuwe motie bij. Ik ga eerst even naar de fractie van Wakker Emmen. Dat begint bij motie 1 'Warme gronden'.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Die gaan wij enigszins aanpassen, dus de oude tekst is: *'de gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren'*. Dat wordt in de nieuwe versie: *'de gemeenteraad na vaststelling van het VHP, Volkshuisvestingsprogramma, et cetera (…) uiterlijk in de tweede helft van 2027 daarmee bij de raad terug te komen.'*

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan het CDA. De motie 'Ontmoetingsplekken als basisvoorziening' is ook gewijzigd, begrijp ik?

De heer Wittendorp (CDA): Ja, de termijn is doorgeschoven van vóór de Begroting naar het eerste kwartaal van 2027.
In motie 3 is de tweede bullet in het dictum vervallen. Daar stond: *'te onderzoeken of succesvolle projecten ook in andere dorpen en wijken passend en gewenst zijn'*.
En motie 4 'Mantelzorgers in beeld' daarin is net als bij motie 2 de termijn doorgeschoven naar het eerste kwartaal van 2027.

De voorzitter: Dan gaan wij even naar de Partij van de Arbeid. Motie 5 'Beschut werk' blijft ongewijzigd. Ja? Klopt.
Dan motie 6 'Bus naar Emmen-Zuid' van Forum voor Democratie.

De heer Slim (FvD): Die is een beetje ingekort. De strekking blijft dezelfde. Maar het wordt een soort lobby naar het OV-bureau.

De voorzitter: Goed. Dan gaan we naar de fractie van de PVV, meneer Knol

De heer Knol (PVV): We hebben een aantal moties gewijzigd, volgens zijn ze allemáál wel gewijzigd. De een is van naam gewisseld en bij de meeste is het dictum ook veranderd. We hebben goed naar het college geluisterd, door de juridische, de technische en de financiële bezwaren weg te nemen.

De voorzitter: Dat gaat over de moties 11 tot en met 17.
Dan D66 met motie 'Regie op de jeugdzorg'. Meneer Koops.

De heer Koops (D66): 'Regie op de jeugdzorg' is gewijzigd. Die zit met name in het dictum. Dat dictum is gewijzigd naar *'Spreekt uit dat de gemeenteraad grip moet houden op de grote uitgaven in de jeugdzorg'* en *'Verzoekt het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad te informeren over het aanbestedingsproces van de jeugdhulp en inzicht te geven in de daarbij gemaakte keuzes'*.
Motie 19: dat was 'Clusteren van aanbestedingen'. Ja, die is hernoemd naar 'Strategisch aanbesteden'. Een aantal overwegingen is ook gewijzigd, maar ik zal u het besparen om die op te noemen. Ook het dictum is gewijzigd en dat luidt nu als volgt: *'Verzoekt het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad om, mede in overleg met lokale en regionale marktpartijen, te verkennen bij welke specifieke repeterende, infrastructurele onderhoudstaken een vorm van programmatisch aanbesteden of meerjarige raamcontracten aantoonbare financiële en organisatorische meerwaarde biedt en de resultaten van die verkenning met de raad te delen en te betrekken bij het komende begrotingsjaar'*.
Dan motie 20 'Bezuinigingen mogen geen geld kosten': die is ongewijzigd.

De voorzitter: Dan gaan we naar de fractie van Veilig Emmen. Ook daar is een aantal moties gewijzigd.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Wij hebben de moties aangepast naar aanleiding van de eerste termijn. De inhoud is ongewijzigd gebleven. We hebben wel de moties verduidelijkt, beter laten aansluiten op het bestaande beleid, onnodige administratieve lasten geschrapt en de informatievoorziening gekoppeld aan de bestaande p&c-cyclus.
Als ik kijk naar de motie nummer 21 over vroegsignalering, dan hebben we daar het nieuwe onderzoek uit gehaald. Geen afzonderlijk uitvoeringsplan, wel het versterken van de bestaande samenwerking en terugkoppelen via bestaande verantwoordingsmomenten.
Bij onze tweede motie, motie 22 'Verkeersveiligheid', hebben wij toegevoegd: *'aansluiting gezocht bij het bestaande IBOR'*. We hebben daarbij genoemd: geen nieuwe administratieve verplichtingen, geen financieel detailoverzicht, inzicht via de reguliere planning- en controlcyclus en extra aandacht voor toegankelijkheid voor oudere mensen met een beperking.
Dan hebben we motie 'Transparantie en risicobeheersing rondom Wildlands', nummer 23. Daarin is nu concreet omschreven dat het gaat om relevante financiële ontwikkelingen en risico's. We hebben

aansluiting gezocht bij de bestaande planning- en controldocumenten en indien nodig een raadsbrief. Expliciet hebben we dus ook opgenomen dat er geen verantwoordingsstructuur wordt gevraagd.
En de laatste motie is 'Investeren in eigen vakmanschap en verminderen externe inhuur'. Nieuw is dat we meer de nadruk leggen op investeren in opleiding, kennisbehoud en interne doorgroeimogelijkheden, het structureel versterken van de eigen organisatie, monitoring via de reguliere p&c-cyclus en feitelijke onderbouwing met de cijfers voor externe inhuur. Dat is motie 24.
Dank u wel.

De voorzitter: Dan begrijp ik, meneer Kasteleijn, dat motie 25 'Lokale Inclusie Agenda Emmen' is ingetrokken? Dat klopt?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dat is correct.
En motie 26 is gewijzigd. Wat is daar gewijzigd?

De voorzitter: Ja, ik heb het niet gedaan.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Nee...

De voorzitter: Ik wil wel meedenken, maar...

De heer Kasteleijn (50PLUS): Bij 'Constaterende dat' in motie 26 staat: *'ongeveer de helft van de wijkcentra en buurthuizen afhankelijk is van subsidies van gemeenten'*. Dan bij 'Overwegende dat': *'de financiële cijfers momenteel verspreid terug te vinden zijn op meerdere plaatsen, waardoor er geen overzicht is'*. En wij vragen het college bij de eerste bullet *'om bij de Begroting 2027 een duidelijke en eenvoudige lijst te maken van alle wijkcentra en dorpshuizen die door de gemeente financieel worden gesteund'*. En de titel is veranderd naar 'Duidelijkheid over wijkcentra en dorpshuizen'.
Motie 27 'Bestrijding van de krantenkloof' is ongewijzigd gebleven.

De voorzitter: Dan ga ik naar de fractie van Hart voor Emmen met vier moties. Zitten daar nog wijzigingen in?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Wij hebben één wijziging en die is in motie 29 'Onderzoek en herijking bevordering jeugdhulp gemeente Emmen'. Daar is de termijn gewijzigd onder de tweede bullet. Die is nu Q2 2027, waar die eerst Q4 2026 was. Daarnaast hadden wij in de eerste bullet een opsomming gemaakt van hoe wij dachten invulling te geven aan dit onderzoek. Deze hebben wij verwijderd, waardoor wij dat overlaten aan het college.

De voorzitter: Dat waren de moties 28 tot en met 31.
Dan komen we bij de fractie van GroenLinks. Zijn daar nog wijzigingen?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Jazeker, voorzitter.
Ten eerste motie 'Brede welvaartstoets' en die over preventie houden wij aan.
Motie 34 over het isolatieoffensief trekken wij terug. We hadden deze niet duidelijk genoeg geformuleerd en komen hier op een later tijdstip op terug. (…)
Excuses, ik gebruikte het woord 'aanhouden', maar ik bedoelde dat we die nog steeds indienen. Die trekken we niet terug. Dus alleen 34 trekken we terug. Excuses voor de verwarring.

De voorzitter: 'Aanhouden' heeft meerdere betekenissen. Oké. Nee, dan zijn we het eens. Ja. Dus moties 32 en 33 blijven staan en 34 wordt ingetrokken.
Heb ik daarmee van de moties die de vorige keer zijn ingediend, alle wijzigingsteksten gezien? Ja? Oké. Dan gaat het nog om een nieuwe motie en daarvoor geef ik graag het woord aan de heer Meijer van de VVD om die motie kort toe te lichten. Dat zou dan motie 35 worden.

De heer Meijer (VVD): Wij willen inderdaad samen met Wakker Emmen en de Partij voor de Vrijheid een motie indienen voor de zienswijze over de korte wapenstok. We hebben de vorige keer een rondvraag gehad en uit de rondvraag bleek dat het college geen zienswijze wilde indienen. Daarvoor hebben wij een motie opgesteld.
Ik ga straks met mijn bijdrage daar iets over vertellen, maar ik zal nu even het dictum voorlezen:

Motie 35 'Zienswijze korte wapenstok'
(ingediend door de fracties van de VVD, Wakker Emmen en de PVV)
'De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 25 juni en op 2 juli 2026,
Bij de behandeling van agendapunt 5.D,
Constaterende dat

- ***de aanvraag voor het uitrusten van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in domein 1 met de korte wapenstok door de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid is afgewezen;***
- ***de burgemeester heeft aangegeven geen zienswijze tegen deze afwijzing te zullen indienen;***
- ***de gemeenteraad zich eerder heeft uitgesproken over een betere bescherming en uitrusting van de boa's in Emmen;***
- ***boa's in Emmen worden ingezet op locaties waar een verhoogd risico op agressie en geweld bestaat, waaronder het Stationsplein, het uitgaansgebied, evenementen en in Nieuw-Weerdinge;***

Overwegende dat

- ***de veiligheid van inwoners, bezoekers, ondernemers én boa's een primaire verantwoordelijkheid is van de gemeente;***
- ***de afwijzing in belangrijke mate is gebaseerd op een negatief advies van de toezichthouders (de korpschef en de Hoofdofficier van Justitie);***
- ***er sprake is van discrepanties in het advies van de toezichthouders omdat:***
    - ***in dat advies wordt vastgesteld dat rondom het stationsgebied, het uitgaansleven en evenementen structureel sprake is van agressie tegen boa's en daarmee van een voorzienbaar risico op geweld;***
    - ***dezelfde toezichthouders tegelijkertijd erkennen dat de politie onvoldoende capaciteit heeft om deze problematiek structureel op te vangen, waardoor er feitelijk geen handhaving meer zou plaatsvinden;***
    - ***het feit dat sprake is van structurele incidenten niet wil zeggen dat deze incidenten ook voorzienbaar zijn;***
- ***hierdoor een inconsistent beeld ontstaat;***
- ***uit het advies van de toezichthouders niet blijkt dat voor Nieuw-Weerdinge sprake zou zijn van voorzienbaar geweld, terwijl de staatssecretaris dit in de afwijzing wel als argument hanteert;***
- ***de gemeente Emmen de verantwoordelijkheid heeft om de specifieke lokale veiligheidsomstandigheden nadrukkelijk onder de aandacht van het Rijk te brengen;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- ***om alsnog gebruik te maken van de mogelijkheid een gemotiveerde zienswijze in te dienen tegen de afwijzing van de aanvraag voor de korte wapenstok voor daarvoor gecertificeerde boa's in domein 1;***
- ***in deze zienswijze in ieder geval aandacht te besteden aan:***
    - ***de discrepantie in het advies van de toezichthouders;***
    - ***de verschillen tussen de motivering van de toezichthouders en die van de staatssecretaris, met name ten aanzien van de situatie in Nieuw-Weerdinge;***
    - ***de bereidheid van de gemeente Emmen om te investeren in aanvullende opleiding, training en certificering van boa's als dit noodzakelijk is voor het alsnog verkrijgen van toestemming voor de korte wapenstok;***

En gaat over tot de orde van de dag.
(Ter kennisgeving ontvangen we graag een afschrift van de zienswijze)'

De voorzitter: Daarmee maakt dit onderdeel uit van de beraadslagingen en dat is motie 35.
Dat gezegd hebbende: voldoende waar het gaat om die verzameling moties? Goed.

Voorstel is om nu, voordat ik uiteraard de gelegenheid geef om alle fracties om daarop te reageren, eerst de wethouder financiën nog even een aftrapje te laten geven voor deze tweede termijn. En daarbij wordt er ook nog even een korte terugblik gegeven op de vorige sessie. Akkoord? Mevrouw Kuipers, ik geeft u graag de gelegenheid, wethouder.

Inleiding college
Mevrouw Kuipers (wethouder): Allereerst wil ik de fractie bedanken voor hun inbreng in de eerste termijn.
Dit is pas het tweede jaar dat de Kaderbrief op deze manier wordt behandeld en bovendien doen we dat nu met een nieuwe raad en een nieuw college. Dat betekent dat we met elkaar nog onze weg moeten vinden in de nieuwe werkwijze. En als college waren wij verrast door het aantal moties dat is ingediend en tegelijkertijd zien wij daarin ook een grote betrokkenheid van de raad bij de toekomst van Emmen. Dat waarderen wij zeer.
Terugkijkend realiseren wij ons ook dat wij veel moties hebben moeten ontraden. Wij begrijpen dat dit bij een aantal fracties tot teleurstelling en onvrede leidt. Daar wil ik namens het college graag iets over zeggen. Tijdens onze tweedaagse voorafgaand aan de behandeling van de Kaderbrief heeft het college uitgebreid stilgestaan bij de financiële situatie van de gemeente. Daarbij hebben wij een verdiepend beeld geschetst van de opgave en de financiële uitdagingen die de komende jaren op ons afkomen. En vanuit die verantwoordelijkheid hebben wij ervoor gekozen om terughoudend te zijn met voorstellen die extra middelen, extra capaciteit of extra inzet vragen. Niet omdat wij de inhoud van de voorstellen niet belangrijk vinden, maar omdat wij eerst moeten zorgen voor een financieel gezonde basis.
Dat betekent niet dat de deur dicht zit. Integendeel, wij willen juist samen met uw raad optrekken. Ook in 2026 blijven wij scherp sturen op onze eigen kosten in de bedrijfsvoering. Daarmee verdwijnt het tekort niet ineens, maar wel om te voorkomen dat de financiële opgave verder oploopt. Voor de Begroting 2027 zetten wij in op een sluitende Begroting en dat betekent dat wij kritisch zullen moeten kijken waar we kunnen ombuigen en welke keuzes daarvoor nodig zijn.
In de eerste termijn hebben wij veel gesproken over ambities. De komende maanden zullen wij die ambities samen moeten verbinden aan de financiële mogelijkheden die wij hebben. Voor de jaren daarna willen wij die opgaven nadrukkelijk samen met uw raad oppakken. Daarom hebben wij ook toegezegd om na de zomer, naar verwachting medio september, met een afvaardiging van uw raad een gezamenlijke werksessie te organiseren, onder begeleiding van een deskundige gespreksleider. In die werksessie willen wij samen de uitgangspunten bepalen voor de Meerjarenbegroting, die ook na 2027 financieel gezond blijft én ruimte biedt voor de ambities die wij als gemeente hebben.
Dat vraagt om een open gesprek. Niet alleen over waar we in willen investeren, maar ook waar we kunnen ombuigen, wat misschien later kan en waar we andere keuzes moeten maken. Want de financiële werkelijkheid laat zien dat niet alles mogelijk is. En juist daarom is het belangrijk dat wij samen bepalen wat voor Emmen de hoogste prioriteit heeft. Dat wordt geen eenvoudige opgave, maar wel een gezamenlijke.
Wij willen u dan ook uitnodigen om toch met elkaar in gesprek te blijven. Zoek elkaar op en schroom ook niet om het college op te zoeken als u vragen hebt of ergens verder over door wilt praten. Juist door met elkaar in gesprek te blijven, komen we tot de beste keuzes voor Emmen. Laten we die opgaven samen oppakken vanuit onze eigen rol, maar met een gezamenlijk doel: een financieel gezonde gemeente die ook in de toekomst kan blijven investeren in haar inwoners, dorpen en wijken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kuipers. Dat als voorzet voor de tweede termijn.
Dan nog even het draaiboekje voor het vervolg. Ik geef zometeen de gelegenheid voor uw bijdragen in tweede termijn: dat doen we weer even in de orde van grootte van de fracties. Dan gaan we even schorsen om ook het college even de gelegenheid te geven om de antwoorden voor te bereiden die in de tweede termijn gevraagd zijn. Dan zou het zo kunnen zijn dat we daarna weer schorsen en dan volgt de besluitvorming na de tweede termijn. Dus realiseert u zich dat de tweede termijn ook uw laatste termijn is als het gaat om het inspreken van achter het spreekgestoelte. Akkoord?
Dan gaan we het zo doen en dan geef ik graag het woord aan de heer Hoogenberg en die gaat van achter het spreekgestoelte in maximaal acht minuten zeggen wat voor de fractie van Wakker Emmen van belang is.

Tweede termijn

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Dank aan alle partijen voor de inbreng in de eerste termijn, ook dank aan het college voor de beantwoording. Het lijkt erop dat het grote aantal moties in combinatie met wat onduidelijkheid in de nummering, het debat wat onoverzichtelijk heeft gemaakt. Ik zal eerlijk zijn: ik kon er 's avonds niet bij zijn, ik heb thuis het tweede gedeelte nog eens bekeken en ik was af en toe het spoor licht bijster. En dat lag misschien aan mij, maar als ik hoor wat voor wijzigingen er nu weer komen, moet ik dadelijk ook weer even goed na gaan denken waarschijnlijk. Maar dat gaan we dadelijk zien.

Toch goed dat we de Kaderbrief dit keer nog over twee dagen doen. Want zo hebben we de tijd gehad om constructief na te denken over de inbreng en de moties. Ik hoop dat we het nu weer wat beter op de rails krijgen, maar wel gelijk eigenlijk een mooie opdracht voor ons als nieuwe raad om na te denken hoe we dit allemaal wat effectiever zouden kunnen gaan doen. Daar hebben we een aantal gremia voor.

Voorzitter, als coalitiepartij kijken we naar deze Kaderbrief met een positief-kritische blik – dat heb ik de vorige keer ook al gezegd. Natuurlijk past het in het verlengde van het Coalitieakkoord en we snappen gezien de financiële vooruitzichten dat het beleidsarm is. En die vooruitzichten zijn dus niet zo rooskleurig en daar hebben alle partijen al terecht op gewezen en het college is daar ook duidelijk van doordrongen. Goed om te horen – ik hoorde het net ook weer even van de wethouder – dat het college ons daar waar mogelijk wil meenemen in de opties richting de Begroting. Het is duidelijk dat we met elkaar voor een grote opdracht staan.

Laten we duidelijk zijn: de inhoud van de discussie en de inhoud van de moties zijn voor ons telkens doorslaggevend. Daarbij wil Wakker Emmen ook altijd laten zien dat we openstaan voor suggesties van andere partijen en dat we constructief willen samenwerken. Goede ideeën verdienen steun, ongeacht van welke kant in de zaal ze komen. De criteria die we onder andere bij de beoordeling gebruiken, zijn: loopt het gevraagde wellicht al? Gebeurt het al? Kost het geld? En zo ja, hoeveel? Belangrijk item tegenwoordig – altijd eigenlijk. En past het bij Wakker Emmen? En ja, we staan ook open voor briljante ideeën die misschien zelfs niet passen bij deze criteria.

We willen ook iets zeggen over de reacties van het college op de moties. Wij hebben het gevoel dat er soms verschillend wordt omgegaan met de termen 'ontraden' en 'overbodig'. Dat werkte bij ons – bij mij, tenminste – soms wat verwarrend. Voor ons zit daar namelijk een wezenlijk verschil in. Natuurlijk is het aan ons als raad om een eigen keuze te maken. Maar het oordeel van het college nemen we natuurlijk wel mee. Wij hebben een controlerende rol en willen daarom graag de achtergrond van beslissingen weten. Wanneer het college een motie ontraadt, is dat voor ons een duidelijk politiek of praktisch signaal: 'stem hier niet mee in'. Bijvoorbeeld vanwege juridische, financiële of uitvoeringsproblemen. Of omdat de strekking ongewenst wordt geacht.

Maar 'overbodig' is voor ons echt iets anders. Dan zegt het college eigenlijk – zo vatten wij het op: 'we zijn hier misschien al mee bezig', 'dit past binnen bestaand beleid' of 'er is al een toezegging gedaan.' In zo'n geval kan het voor ons juist nog steeds logisch zijn om zo'n motie te steunen. Niet omdat we denken dat er niets gebeurt, maar juist als bevestiging of misschien wel aansporing of stimulans. Dat het college op de goede weg zit en deze lijn moet doorzetten. Misschien wel met extra aandacht, dus. Natuurlijk geldt dat ook als er op zeer korte termijn al concrete actie is toegezegd, dan voegt een motie soms te weinig meer toe. Dat nemen we mee in de afweging.

Ik moest daarbij ook denken aan de discussie over een motie waarbij ook werd aangegeven dat de uitvoering soms lang op zich laat wachten, zelfs na een amendement – in dit geval van de ChristenUnie. Juist dan kan een motie helpen als stimulans. Wakker Emmen vindt het belangrijk dat de raad daar waar mogelijk tussentijds en stapsgewijs wordt meegenomen in het proces.

Voorzitter, voordat iedereen nou helemaal blij op gaat springen: we hanteren niet de regel dat een bepaald percentage moties moet slagen. Want als dat de norm wordt, dan krijgen we de volgende keer wellicht nog meer moties. Dat lijkt ook weer net niet helemaal de bedoeling. Kortom, we beoordelen elke moties op de eigen merites, op de inhoud.

Voorzitter, ik ga nu in op een aantal moties en lang niet alle. En dat kan ook bijna niet, want ik zal ze ook allemaal tot me moeten nemen, de gewijzigde versies. Dus dan gaan we er later nog over nadenken.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voordat de heer Hoogenberg dan overal op ingaat, vind ik het heel fijn dat de fractie van Wakker Emmen een eigen afwegingskader heeft en ook hoe ze lezen wat het college oordeelt of wat daarin zit. Maar dat hebben we gezamenlijk afgesproken in ons reglement en daarin zit juist dat 'ontraden' dat iets inderdaad een ernstig bezwaar in zich heeft of geen meerwaarde heeft. Dus dat kan het heel duidelijk allebei wel hebben. Maar het college had inderdaad nog een paar andere opties die ze totaal niet hebben gebruikt. Dus daar zat misschien meer ruimte in om dan dat onderscheid wat duidelijker te maken. Maar ik zou liever teruggaan naar het Reglement van Orde dan zelf allemaal onze eigen invulling daaraan geven.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nou, dat ben ik wel met u eens. Ja. (…) Is dat een verrassing? Ja, ik heb er zelf nog aan meegewerkt, dat nieuwe reglement. Had ik beter op moeten letten waarschijnlijk.
Als eerste motie 1 'Warme gronden'. Ik heb net al even gezegd dat die wat wordt veranderd. Die dienen we mede in namens de PvdA, Hart voor Emmen, de PVV en de VVD. En ik heb de handtekeningen en ik zal nog even zeggen wat er veranderd is. Niet het hele dictum, hoor. Maar in de oude versie stond *'de gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 te informeren'*. Dit wordt: *'de gemeenteraad na vaststelling van het VHP, Volkshuisvestingsprogramma, et cetera (...)'* – ik had er eerst 'blablabla' staan, maar dat leek me niet zo gepast – *'met de uitvoering uiterlijk in de tweede helft van 2027 bij de raad terug te komen.'*
Motie 2 'Ontmoetingsplekken' van het CDA: nou, ik hoorde net al dat die is veranderd. De kans is groot dat we die gaan steunen. Als eraan gesleuteld is, gaan we dat dadelijk allemaal bekijken.
En dat geldt ook voor motie 3 'Versterken sociale cohesie in dorpen en wijken'.
Motie 5 over beschut werken van de PvdA steunen we.
Dan kom ik nog bij motie 9 'Verantwoordelijkheid Rijk voor de gemeentelijke tekorten' en die is van Forum als ik me niet vergis. Dat is echt een motie waarvan het college zegt dat ze dat al doen, ze er druk mee bezig zijn. Nou, deze motie zouden we kunnen steunen om het dictum alleen, als ik me daar even op focus en het als extra stimulans zie. En om het college nog eens extra mee te willen geven dat we dit van belang vinden.
Als Wakker Emmen hebben wij echter wel moeite met de overwegingen die eraan ten grondslag worden gelegd. We zijn van Wakker Emmen, met nadruk nu op 'Emmen', een lokale partij die opkomt voor alle inwoners van Emmen, wat ze ook verder van de landelijke politiek vinden. De besluiten die daar worden genomen, daar gaan wij niet over. Ook al vinden we er misschien wel wat van. We willen dus geen waardeoordeel geven over hoe de regering het geld besteedt. De opmerkingen over klimaat en internationale conflicten: wat ik er ook van vind, ze zijn voor ons overbodig en leiden af van de kern.
Motie 14 'Voorrang sociale huur' van de PVV. Nou, daar geldt hetzelfde: als de aanpassing er is, gaan we die wellicht steunen.
Motie 29 'Onderzoeken herijking jeugdhulp' van Hart voor Emmen: daar zijn we mede-indiener. Uiteraard steunen we die ook.
En voor de andere moties kunt u straks zien wat onze keuze is. We gaan natuurlijk eerst even luisteren wat u allemaal te zeggen hebt. En het zou kunnen dat we steun uitspreken voor andere moties.
Daarnaast is nog zojuist een nieuwe motie ingediend. Ik wil nog even opmerken dat op het moment dat daar vragen over komen, ik misschien even mijn collega Matthijs Katerbarg naar voren ga schuiven om daar het antwoord op te geven bij dit dossier.
En afsluitend wil ik toch nog onze eerste termijn in herinnering brengen. Daarmee heb ik toen afgesloten en dat doe ik nu weer met een paar opmerkingen. Ten eerste: we blijven investeren in de toekomst van Emmen, want stilstand is geen optie. Ten tweede: realisme gaat boven wensdenken, nieuwe ambities vragen om dekking. En ten derde: we beschermen de basis, goede voorzieningen in alle dorpen en wijken. En dat alles onder de voorwaarde op een financieel verantwoorde manier.
Tot zover, voorzitter.

De heer Wittendorp (CDA): Ik ben wel wat aan het strepen geweest naar aanleiding van de inleiding van de wethouder financiën. Dus ik zal mijn best doen om me daar een beetje aan te houden. Het kan wel zijn dat er wat vragen zijn waar ondertussen een antwoord is gekomen. Maar goed, dan zien we dan wel.

Voorzitter, zoals net ook al is gezegd: het is het tweede jaar dat we een Kaderbrief behandelen in plaats van een Kadernota en dit jaar voor de eerste keer verdeeld over twee dagen met een week ertussen. Dat vonden wij in principe een hele verbetering. Het geeft goed de tijd om de ingediende moties te bespreken. Maar goed, dan hebben we vervolgens ook weer voldoende tijd om allerlei wijzigingen aan te brengen – waar wij onszelf ook schuldig aan hebben gemaakt trouwens, hoor. Wij willen niet roomser dan de paus zijn.
De Kaderbrief is dit jaar beleidsarm, wat ook wel gebruikelijk is zo kort na de verkiezingen met een nieuwe raad en nieuw college. En de uitnodiging van het college om op basis van deze Kaderbrief en het Coalitieakkoord kaders mee te geven, hebben alle partijen ter harte genomen, zoals net ook al gezegd. We hebben een constructieve eerste termijn van de raad gezien, waarbij de partijen vanuit hun ideologie en partijstandpunten een bijdrage hebben gedaan. Alle partijen hebben hun zorgen uitgesproken over het financieel onzeker perspectief.
Het CDA heeft een prioritering aangebracht binnen de prioriteiten. Niet alles kan tegelijk of in hetzelfde tempo. Wij hebben onze CDA-uitgangspunten nogmaals onder de aandacht gebracht. Dat politieke kompas helpt ons bij de onvermijdelijke keuzes die we moeten maken. Zoals ik net al heb gezegd, hebben alle partijen hun stinkende best gedaan en zij hebben hun bijdragen ondersteund met 34 moties. Prima vergadering, vonden wij tot zover. Niet spectaculair, maar goed, ik zei het al tegen de voorzitter: als je daarvoor komt, kun je beter een zaaltje verderop gaan naar de Atlas Theater en daar een voorstelling bezoeken.
Met verbazing hebben wij toen wel geluisterd naar de eerste termijn van het college. De eerste reflectie hebben wij gemist en, zoals net ook is gezegd, met een rommelige en slecht voorbereide reactie op alle moties. En daar rust berust onze verbazing dan ook op. Dat hadden wij een vraag over, maar goed, daar hebben wij net al antwoord op gehad.
Ook hebben wij antwoord gehad op onze vraag over het traject naar de Begroting. Wij vonden de reactie vorige keer erg mager, wij hadden verwacht dat het college hierover had nagedacht. Het leek erop dat er helemaal geen plan was. Maar ja, nu hebben we dan die reactie en nu is er iets van een plan. Want wij vinden dat wij als bestuur keuzes moeten maken en die keuzes zullen niet gemakkelijk zijn. Zoals ook gezegd bij de behandeling van het Coalitieakkoord, zullen wij als raad die keuzes wel moeten maken en prioriteiten moeten stellen omdat zal blijken dat niet alles kan. En nogmaals: vanuit het CDA mag daarin een positieve en constructieve oppositierol worden verwacht.
Wij hebben daarnet al even aangegeven dat drie moties van ons zijn gewijzigd. Motie 2 ‘Ontmoetingsplekken’: dat ontmoeten gebeurt in dorpshuizen, wijkcentra, bibliotheken, buurthuiskamers en sportkantines onder andere. Want investeren in ontmoeting kan duurdere zorg- en welzijnsvoorzieningen voorkomen. Maar we moeten wel gaan kiezen: niet alles kan. En daarom willen we graag in kaart hebben gebracht en zoals net al gezegd, hebben we de termijn doorgeschoven naar het eerste kwartaal van 2027.
Dan hebben we in motie 3 de tweede bullet eruit gehaald. Dat was de bullet van *‘te onderzoeken of succesvolle projecten ook in andere dorpen en wijken passend en gewenst zijn’*. Want dat kunnen wij, als wij dat overzicht hebben, ook als raad en volksvertegenwoordigers zelf doen.
En in motie 4 is ook de termijn doorgeschoven naar het eerste kwartaal van volgend jaar.
Voorzitter, dan de moties van de andere partijen. Die gaan wij niet een voor een bij langslopen, maar wij hebben geprobeerd om daar een algemene lijn in te vinden. We hebben een aantal moties gezien dat al vertaald is in bestaand beleid. Ja, dat zien wij eigenlijk als steun in de rug van de gemaakte keuzes. Wij waarderen die moties, maar wij vinden het overbodig om deze moties over te dragen aan het college en zullen daarom ook niet voor die moties stemmen.
Ook hebben we een aantal moties dat over jeugdzorg en stijgende kosten van deze zorg gaat. Wij delen die zorg en vinden wel dat wij als raad erbovenop zitten. Maar moties die dit versterken, zullen wij dan ook zeker steunen.

De heer Koops (D66): Dan toch een vraag over wat de heer Wittendorp net zei over moties die eigenlijk gaan over wat we al doen. U gaf aan het begin van uw betoog terecht aan dat we de komende tijd keuzes moeten maken: financiële keuzes, strategische keuzes, beleidskeuzes. Wanneer je keuzes maakt, laat je ook dingen rusten. Dus kunt u die moties ook opvatten als juist de oproep dat we hier in ieder geval niet aan gaan tornen, dat we dit heel laten? In plaats van dat we zeggen: ja, dit is alleen maar om even te onderstrepen wat we al doen?

De heer Wittendorp (CDA): Ik denk het laatste, dat we onderstrepen wat we al doen. Want met zo'n motie roep je op om iets te gaan doen wat je al doet. Je roept niet op om iets te laten wat je al doet. Dus ik denk dat het een steun is. Ik hoop dat dat het antwoord op uw vraag is.

De heer Koops (D66): Ja, ik begrijp dat mijn vraag ook niet heel duidelijk was. Wat ik eigenlijk bedoelde te zeggen, is dat die motie ook een oproep kan zijn om het vooral te blijven doen, ook wanneer keuzes moeilijk worden. Misschien is dat iets sterker en daarmee een stukje helderder.

De heer Wittendorp (CDA): Ik denk dat wij elkaar daar wel gaan vinden op die manier.
Dan ga ik verder. Ik was bij de moties over Wildlands. Ja, laat helder zijn dat het natuurlijk nooit primair een doel geweest is om 100 procent aandeelhouder te zijn van de dierentuin. Dat heeft de gemeente natuurlijk nooit gewild. Wij dragen Wildlands zeker een warm hart toe en vinden Wildlands erg belangrijk voor de gemeente Emmen. Het advies van de accountant, dat ook overgenomen wordt door de Auditcommissie en die ermee aan de slag gaat, vinden wij vooralsnog voldoende. Tot zover over de ingediende moties.
Dan hebben wij nog een openstaande motie. Daarmee wil ik afsluiten. Vorige week kwam de opening van DIEP nog ter sprake en ja, dit lijkt ons het uitgelezen moment voor het college om de drie jaar geleden aangenomen motie, ingediend door het CDA, de ChristenUnie, D66 en GroenLinks, ter hand te nemen. Die motie heette 'Tweede gedeelte kelder voormalig Biochron'. Daarin werd verzocht om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het gebruik op cultureel gebied met nationale of internationale uitstraling te interesseren om de tweede helft van de kelder te gaan vullen. Wij denken dat het echt een heel goede versterking kan zijn voor DIEP en zeker ook voor het Rensenpark. Wij snappen ook wel dat dit even is blijven liggen vanwege de bouwperikelen. Maar, voorzitter, wij willen graag de vraag aan het college herhalen: hebt u al gebeld met het Louvre? Want dat is de internationale allure die wij zien. Maar goed, uiteraard zijn wij ook prima tevreden met een dependance van het Kröller-Müller Museum, zoals tijdens raadspresentatie van 18 juni 2020 te zien was op een van de plaatjes. Daar stond ook gewoon 'Kröller-Müller' op. En ook een dependance van het Van Gogh Museum vinden wij prima aansluiten bij het Van Gogh Huis in Nieuw-Amsterdam.
Voorzitter, tot zover in tweede termijn.

De heer Meijer (VVD): U hebt een heel betoog gehouden over de financiële situatie van deze gemeente en dan gooit u nog een mooie ambitie erin, die inderdaad al in de ijskast lag, maar nu weer oppopt. Hoe denkt u de financiering van dit tweede gedeelte te kunnen bewerkstelligen?

De heer Wittendorp (CDA): Nou, de motie sprak over een onderzoek, om eerst eens even te kijken of we iemand kunnen vinden. En of we die persoon of die instelling kunnen vinden? Dat brengt ook geld op, het is niet alleen dat het geld kost. Je gaat het ook verhuren en dat heeft heel veel *spin-off*. Dus laten we eerst eens kijken of we iemand kunnen vinden, dan gaan we dan kijken naar de kosten.

Mevrouw Louwes (PvdA): Goed, dank aan het college voor de beantwoording en dank aan alle fracties voor hun inbreng. Na een lange eerste termijn vallen mij een paar dingen op. Allereerst de zorgen over de financiën. Veel partijen hebben hun kaders laten weten met of zonder motie. We zijn ook zeer blij met de toezegging van het college dat de raad wordt geïnformeerd op weg naar de Begroting.
En dan wonen: vrijwel iedere fractie heeft het benoemd als prioriteit nummer één. Dat stemt de Partij van de Arbeid hoopvol. Want een woning is meer dan een dak boven je hoofd. Een woning is de basis van bestaanszekerheid, het is de plek waar kinderen opgroeien, waar mensen thuiskomen en waar een buurt ontstaan. Het is goed om te zien dat we daar van links tot rechts gezamenlijk de schouders onder willen zetten.
Maar waar mensen wonen, moeten ook voorzieningen zijn: goede scholen, sportverenigingen, openbaar vervoer, zorg en werkgelegenheid. En daarom zijn wij ook blij met de brede steun voor de investeringen in de Greenwise Campus. Dat is niet alleen een investering in innovatie, maar ook in de toekomst van Emmen en van onze regio. Want jongeren moeten hier kansen kunnen vinden en bedrijven moeten hier willen investeren.

Voorzitter, er zijn 34 moties ingediend – en nu 35. Eerlijk gezegd hoort dat ook zo. Politieke partijen zijn er om namens hun inwoners idealen, wensen en ambities op tafel te leggen. En dat is precies waarvoor we hier zitten. Elke motie verdient het dan ook om op zijn merites op de inhoud te worden beoordeeld. Maar we moeten ook eerlijk zijn. Achter iedere aangenomen motie schuilt uitvoering. En uitvoering vraagt om mensen. De ambtelijke capaciteit is op dit moment geen onuitputtelijke bron. Ook daarin zullen we met elkaar keuzes moeten maken. Niet omdat de ambities verkeerd zijn, maar omdat we willen dat wat we besluiten, ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Daarnaast heeft mijn fractie ook langs de meetlat gelegd van het nu eigenlijk kost. Met een dergelijk financieel vooruitzicht willen wij geen extra structurele kosten maken.
Daarom willen we over de volgende moties wat zeggen. Van motie 1 zijn wij mede-indiener en die zullen wij zeker ook steunen.
Motie 2 van het CDA zullen we steunen.
Motie 3 van het CDA: daar is punt 2 uit de overwegingen. Daar zijn we blij mee, die kunnen wij ook steunen.
De motie van Forum over parkeren zullen wij niet steunen. Want in de eerste termijn hebben wij gevraagd naar wat meer duiding op de positieve resultaten. Nou ja, deze vloeien deels terug naar de algemene middelen en gezien onze financiële situatie hebben wij deze middelen nog hard genoeg nodig.
De moties over jeugdzorg: daar twijfelen wij toch wel over. En niet omdat we niet dezelfde zorg delen, dat doen we zeker. Maar omdat wij wel echt de behoefte hebben om zo snel mogelijk naar een nieuw beleid en een nieuwe werkwijze te komen. Dat willen we afwachten. Maar dat wil niet zeggen dat we daar niks aan zullen doen, want we willen vanavond de discussie daarover nog even verder afwachten. We hebben ook al wat wijzigingen gehoord die we in de schorsing nog met elkaar kunnen bespreken.
Waar we wel duidelijk over kunnen zijn, is dat we moties die om prioritering vragen of om structureel geld, niet zullen steunen. In aanloop naar de Begroting gaan we daar als raad nog over in gesprek en het college heeft net ook nogmaals aangegeven, een werkgroepsessie te willen instellen. Die keuze kan mijn fractie alleen maar ondersteunen.
Via de mail hebben we dan die inderdaad die gewijzigde moties nog ontvangen en daar willen we in de schorsing graag nog verder met elkaar over praten, zodat we daar ook een goede afweging in kunnen maken.
Maar dat brengt mij iets anders wat mij toch van het hart moet. We dragen hier samen de verantwoordelijkheid voor de gemeente Emmen en juist daarom vond de Partij van de Arbeid dat de afloop van de eerste dag van deze behandeling toch wel een vervelende bijsmaak kreeg. En dat was jammer en onnodig. We verschillen van mening. Gelukkig maar: dat is democratie. Uiteindelijk zijn we allemaal aan deze raadstafel met hetzelfde doel: het beste voor Emmen en zijn inwoners. Stevige debatten mogen. Sterker nog, die horen erbij. Maar luisteren naar elkaar hoort daar net zo goed bij.
De financiële situatie heeft vandaag veel aandacht gekregen. En terecht: niemand in deze raad maakt zich daar lichtzinnig vanaf. De PvdA wil daar nog één kanttekening bij maken. Er ontstond soms wel het beeld dat de helft van onze Begroting verdwijnt in het sociaal domein. Strikt genomen klopt dat. Als je kijkt naar een Begroting van ongeveer 500 miljoen en je telt daar de uitgaven van de Wmo, de Participatie, re-integratie en de jeugdhulp bij elkaar op, dan kom je op een zeer aanzienlijk bedrag uit. Tegelijkertijd moeten we ook opmerken dat er ook heel veel wat jaren voorbij zijn gegaan dat het overschot van dat sociaal domein – en dat was er echt! – naar de algemene middelen terugvloeide.
Maar buiten dat, laten we nu niet doen alsof dat geld simpelweg verdwijnt. Dat geld komt ook terug. Deels via het Rijk op de gemeentelijke balans en niet in het minste: het komt terug via de samenleving. Want wanneer iemand dankzij begeleiding weer aan het werk komt, wanneer een oudere langer zelfstandig kan wonen, wanneer een jongere dankzij jeugdhulp weer naar school gaat, wanneer iemand vanuit de bijstand weer perspectief krijgt in de vorm van een baan: dat zijn geen kosten die verdwijnen in een zwart gat. Dat zijn investeringen in mensen. Investeringen die zich terugbetalen in gezondheid, participatie, veiligheid, leefbaarheid en uiteindelijk in economisch rendement.
En dat betekent niet dat we niet kritisch moeten zijn, natuurlijk wel. Want iedere euro belastinggeld moet zorgvuldig worden besteed. Maar de PvdA zal het sociaal domein nooit uitsluitend benaderen als een technische begrotingspost. Achter iedere post staat een mens en juist die mens moet voor ons altijd centraal blijven staan. En juist om die reden dienden wij samen met Wakker Emmen, de PVV en

50PLUS de motie ‘Beschut werk’ in. In die motie gaat het om perspectief. Het perspectief van werk voor mensen die nu op de wachtlijst staan.
We hebben in onze eerste termijn al aangegeven dat de Partij van de Arbeid openstaat voor iedere serieuze maatregel die bijdraagt aan een gezonde financiële situatie van onze gemeente. Dat geldt vandaag nog steeds. Niet vanuit de reflex om overal ‘nee’ tegen te zeggen of om overal ‘ja’ op te plakken, maar vanuit de bereidheid om gezamenlijk de verantwoordelijkheid te nemen. Want uiteindelijk gaat deze Kaderbrief niet over centen. Hij gaat over de vraag in wat voor gemeente we willen leven. Over een gemeente waarin mensen kunnen wonen, waarin jongeren een toekomst vinden, waarin voorzieningen overeind blijven, waar we investeren in economie én mensen en waar we juist, als de keuzes moeilijk worden, elkaar niet het oog verliezen. Dat is voor de Partij van de Arbeid de essentie van brede welvaart, met de mens als eerste prioriteit.

De heer Slim (FvD): Voorzitter, dit is de tweede keer dat onze moties hier voorliggen en ik wil kort van deze gelegenheid gebruikmaken om een aanvullende toelichting te geven. We hebben onze moties hier en daar wat gewijzigd en ingekort. Dit hebben we gedaan om per motie een heldere en wellicht ook een breedgedragen boodschap te hebben naar het college.
Zoals bijvoorbeeld de eerste motie M6 over de bus naar Emmen-Zuid. Dat bleek vooral een geldkwestie te zijn. De wethouder sprak over ‘een broedende kip’. Soms moet je een broedende kip toch wakker maken of even vragen wat de stand van zaken is, is mijn ervaring thuis. Emmen is aangewezen als ‘initieerregio’, een prachtig woord. Dat betekent dat wij aanspraak mogen maken op extra rijksmiddelen, bijvoorbeeld voor infrastructuur en bereikbaarheid. Wij hebben hier bedacht dat de wijk Delftlanden met name geschikt is om de beoogde uitbreiding van Emmen naar 120.000 inwoners te realiseren. Een moderne grote wijk kan natuurlijk niet aangelegd worden zonder een volwaardige OV-voorzie-ning. Anders neem je jezelf als gemeente niet echt serieus.
Dit vond ik een belangrijk toevoeging: denk daarom, om deze combinatie. Als de Delftlanden echt groeipotentie heeft, dan hoort daar dus een OV-knooppunt. De infrastructuur is er al, alleen de bus zelf ontbreekt. De motie is daarom gewijzigd en ingekort. We vragen het college simpelweg die lobby naar het OV-bureau te intensiveren om dit nu op korte termijn op orde te maken. Dat was M6.
Dan de motie M7 over de kosten van het parkeren. Wij willen dat de parkeertarieven kostendekkend zijn, maar niet meer dan dat. Want het leven wordt al duur genoeg voor de Emmenaren. In zijn antwoord kwam de wethouder met het argument dat ons voorstel een gat in de Begroting zou slaan. Dat is niet waar. We praten hier namelijk over de kaders voor de nieuwe Begroting van 2027. We hebben nu dit voorstel ingediend om voor die Begroting de juiste kaders aan te geven. Daar is deze vergadering voor bedoeld. En aan deze motie is dus niks gewijzigd.
Motie M8 over klimaatuitgaven van de gemeente. De wethouder kwam met een negatief advies over deze motie. We spreken hier niet over de landelijke subsidies die door de gemeente naar bewoners worden doorgesluisd en die dus de gemeente niks kosten. De motie gaat over eigen uitgaven van de gemeente zelf, bijvoorbeeld door jezelf als gemeente extra strenge regels op te leggen. Elektrische auto’s zoveel procent: dat soort regels. In een tijd dat we kritisch moeten zijn op uitgaven, lijkt ons dit verstandig. De motie is ingekort, zodat er een helder, eenduidig verzoek overblijft.
Dan motie 9. ‘Verantwoordelijkheid van Rijk voor gemeente tekorten’. De gemeenten lijken de sluitpost te zijn op de rijksbegroting. We zien dat alle gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden krijgen, terwijl de middelen achterblijven. Daarom moeten wij hier als raad durven uitspreken waar die druk vandaan komt en daar ook gezamenlijk richting het Rijk een signaal over afgeven. Ook het Rijk kan het geld maar één keer uitgeven en hoort dat in het belang van onze burgers te doen.
De motie is ingekort en vraagt om een duidelijk lobbysignaal van de raad, via het college, naar de minister. Deze motie is wat ingekort, maar hij is niet zo kort als sommige mensen hem willen. Er staat nog één duidelijke metafoor in. Er werd zonet al even aan gerefereerd: Het zinnetje over klimaat- en internationaal beleid betekent voor ons als Forum heel veel. Daar zit heel veel, in dat zinnetje, maar het is maar een onschuldig zinnetje. Wie het voor een groot deel eens is met dat beleid, kan ook prima deze motie steunen. Dit is vrij algemeen geformuleerd en met minder is het geen Forum-motie meer. Doe ermee wat u wilt vanavond.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik ben toch wel even nieuwsgierig, voorzitter, naar wat meneer dan inderdaad bedoelt met dat ‘internationale’. Waar doelt hij dan specifiek op?

De heer Slim (FvD): Kijk, als ik specifieker word, dan hebben we het over geopolitiek. In de eerste versie kwam nog het woord ‘geopolitiek’ voor en als je vraagt om dat nog wat meer te duiden, dan zou je het bijvoorbeeld over Oekraïne kunnen hebben. Dat is nogal een geldverslindend project. Maar de eerste versie hadden we dat netjes ‘geopolitiek’ genoemd en nu heb ik ook netjes het woord ‘geopolitiek’ eruit gehaald en er ‘internationaal beleid’ van gemaakt. Nou, dat hebben we al aardig wat gedaan om het behapbaar te maken. Is het zo duidelijk?

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ja, het is me wel duidelijk. Maar ik zit me even af te vragen, voorzitter: u vindt inderdaad de overweging belangrijker dan het dictum? U wilt vooral die overweging meenemen?

De heer Slim (FvD): Dat is wel de achtergrond. Ja, dat is wel de achtergrond van waaruit wij spreken. Ja.

De heer Wittendorp (CDA): Ik hoor de heer Slim net spreken over een ‘project’, Oekraïne-‘project’. Volgens mij wordt daar ook gevochten voor onze vrijheid. Ik zou graag willen horen hoe dat ‘een project’ is.

De heer Slim (FvD): Meneer de voorzitter, ik heb het woord ‘project’ niet gebruikt.

De voorzitter: Nou, u zei dat het een geldverslinderd project was.

De heer Slim (FvD): O, op die manier.

De voorzitter: Dus in die context kwam het woord ‘project’ naar voren, dus ik help u even. Maar de vraag van de heer Wittendorp is om de situatie in Oekraïne als ‘project’ even te duiden.

De heer Slim (FvD): Nee, dat is een ongelukkige term, meneer Wittendorp. Het is geen project, dat ben ik met u eens. Het is wel geldverslindend.

De voorzitter: Nou, zullen we het even bij de lokale politiek houden? Anders krijgen we die discussie. Ja.

De heer Slim (FvD): Ja, precies.

De voorzitter: Ja, u begint erover – even voor de goede orde. Meneer Pruisscher.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ik denk dat het verzoek wel heel duidelijk is, om richting Den Haag aan te geven dat we bepaalde problemen zitten door keuzes daar. Maar u vraagt van ons ook dat we iets uitspreken. Dan staat er in de tweede bullet dan *‘de belangen van de inwoners van Emmen altijd voorop moeten staan boven onvoldoende gefinancierde rijksopgaven’*. Ik weet nou niet helemaal wat daar de bedoeling van is, maar dat zou kunnen betekenen dat we onvoldoende geld voor jeugd krijgen bijvoorbeeld. Maar dat de belangen van onze inwoners dan vragen dat we daar alsnog dus miljoenen bij stoppen: hoe moet ik dat lezen?

De heer Slim (FvD): Meneer de voorzitter, de belangen van inwoners van Emmnen moeten altijd vooropstaan boven onvoldoende gefinancierde rijksopgaven. Het is wat ongelukkig geformuleerd. Maar waar het gaat om gaat, is dat de gemeente steeds taken overgeheveld heeft gekregen vanuit het Rijk zonder de financiën die daarbij horen. Dat wil zeggen: niet voldoende geld daarbij. Daar ging het eigenlijk over. Maar de formulering had helderder gekund.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, maar voorzitter, volgens mij heeft iedereen dat ook wel helder voor ogen. Maar wat dit betekent, is dat we de belangen van onze inwoners vooropstellen. Dat valt denk ik ook helemaal niemand aan. Maar welke consequenties heeft dat dan in zo’n zin?

De heer Slim (FvD): Ja, ik zou zometeen, als dat zometeen nog kan, het tweede deel van deze zin gewoon kunnen wegstrepen. Dan is dat duidelijk, voor de helderheid. Ik zal dat even overleggen met de fractie. Dan is het probleem opgelost.
Ga ik even verder met mijn betoog. Tot slot: motie M10 'Een sterke basis voor de jeugd'. Zo heb ik hem licht gewijzigd, de titel. Dit is een pleidooi voor een sterke basis in het beleid voor onze jeugd. Met een goed netwerk van voorzieningen kun je een deel van de problematiek die nu naar de jeugdzorg wordt doorgesluisd, eerder en beter oplossen. Dat is winst aan alle kanten. Laat het enorme financiële gat rond de gespecialiseerde jeugdzorg een waarschuwing zijn. De jeugd is onze toekomst en er gaat iets niet goed. Wij moeten nú bijsturen, niet vanwege het geld maar vooral voor onze jeugd. Basisvoorzieningen kunnen van alles zijn: sportverenigingen, buurthuizen met een goed structureel aanbod dicht bij jongeren. Netwerken opnieuw opbouwen kost tijd. Ook deze motie is ingekort tot een heldere oproep. Hij is wat duidelijker gemaakt, omdat in de eerste versie jeugdzorg en jeugdbeleid wat door elkaar heen liepen. Het is nu een heldere oproep volgens mij.
Voorzitter, wat ons betreft zijn deze motie geen losse voorstellen, maar een samenhangend verhaal. Investeren in bereikbaarheid, investeren in onze jongeren, investeren in onze eigen gemeente: wij geloven dat daar brede steun voor mogelijk moet zijn, praktisch en in het belang van de inwoners van Emmen.
Dank u wel.

De heer Meijer (VVD): Voorzitter, in de eerste termijn heeft de VVD aangegeven wat voor ons belangrijke uitgangspunten zijn. De financiën van de gemeente moeten op orde zijn, zowel op korte als op lange termijn. Dat is geen doel op zich, maar de randvoorwaarde om ook in de toekomst te kunnen blijven investeren in onze voorzieningen en een sterke gemeente.
Wij hebben in de eerste termijn van de andere partijen gehoord dat de jeugdzorg op orde moet zijn. Daar zijn wij het uiteraard mee eens. Maar juist binnen het sociaal domein, en met name in de jeugdzorg, ligt de grootste financiële uitdaging waar de gemeente Emmen voor staat. De oplopende kosten vormen een belangrijke oorzaak voor het huidige begrotingstekort. Daarom kunnen we moeilijke keuzes niet blijven uitstellen. Om goede en passende ondersteuning te bieden voor inwoners die het echt nodig hebben, moet de Begroting structureel in balans worden gebracht en dat vraagt om realisme, duidelijke keuzes en bereidheid om verantwoordelijkheid te nemen.
De komende jaren blijven voor de VVD het Coalitieakkoord het uitgangspunt. Alle ambities vormen samen een solide basis voor deze gemeente. Tegelijkertijd vraagt de verslechterde financiële situatie om het stellen van prioriteiten. Voor de VVD liggen die prioriteiten duidelijk bij de woningbouw, de Nedersaksenlijn, een goede infrastructuur en bereikbaarheid, het onderhoud van onze wegen en de verdere ontwikkeling van de Greenwise Campus. Dit zijn investeringen die bijdragen aan economie groei, werkgelegenheid en een aantrekkelijke gemeente.
Voorzitter, de VVD is trots op ons dierenpark. In de afgelopen jaren is Wildlands uitgegroeid tot een prachtig park met een hoge bezoekerswaardering en een belangrijke bijdrage aan de aantrekkingskracht van Emmen, met name op het gebied van recreatie en toerisme. Tegelijkertijd blijft het een uitdaging om structureel zwarte cijfers te schrijven. Het is goed om hier realistisch in te zien en onze financiële verwachtingen voor het park open met elkaar te bespreken. Wildlands is niet alleen een onderneming, maar ook een economische motor en een belangrijk visitekaartje van onze gemeente. We gaan ervan uit dat de raad goed wordt meegenomen in de plannen en de ontwikkeling van Wildlands.
Een ander belangrijk punt voor de VVD betreft de veiligheid. De VVD vindt het onverantwoord dat de status veiligheidsrisicogebied rond het Stationsplein nu al wordt beëindigd. Een periode van slechts een half jaar is veel te kort om te kunnen vaststellen dat de problemen structureel zijn opgelost. Sterker nog, de huidige rust kan juist het directe gevolg zijn van de extra veiligheidsmaatregelen die de afgelopen maanden zijn genomen. We begrijpen goed dat het een zwaar middel is, maar het gebied blijft een kwetsbare locatie. Dagelijks komen hier reizigers, asielzoekers van en naar Ter Apel, verwarde personen en dak- en thuislozen allemaal samen.
Dit vraagt om een blijvende alertheid en een stevige inzet op toezicht en handhaving. Juist nu afschalen is het verkeerde signaal. Veiligheid bereik je niet door maatregelen weg te nemen zodra ze effect lijken te hebben, maar ze vasthouden totdat er sprake is van een duurzame verbetering. Voor de

VVD is de boodschap helder: het stationsgebied vraagt niet om minder, maar blijvende aandacht, krachtig toezicht en een gemeente die de veiligheid op de eerste plaats heeft. Tegelijkertijd maken we ons zorgen over de beperkte bevoegdheden van de toezichthouders en vinden we het zorgelijk dat Arriva gestopt is met de strenge controles bij de trein.
Dan de wapenstokmotie. De VVD is uiteraard teleurgesteld over de afwijzing van de aanvraag voor de korte wapenstok voor de boa's in domein 1. Onze boa's staan dagelijks in de frontlinie van de openbare orde en worden steeds vaker geconfronteerd met agressie en geweld. Tegelijkertijd staat de politie onder grote druk, waardoor boa's steeds vaker als eerste ter plaatse zijn en meer verantwoordelijkheid dragen. Wie meer vraagt van onze handhavers, moeten we ook de middelen geven om hun werk veilig en professioneel uit te kunnen voeren. Dat betekent niet alleen een passende uitrusting, maar ook een goede opleiding en intensieve training. Als het opleidingsniveau een punt van zorg is, dan moet daarin worden geïnvesteerd en mag er geen reden zijn om een aanvraag af te wijzen.
Daarom dienen wij samen met Wakker Emmen en de PVV een motie in waarin wij het college nogmaals verzoeken om een gemotiveerde zienswijze in te dienen bij de staatssecretaris van Justitie & Veiligheid. Wij vinden dat deze specifieke situatie in Emmen nadrukkelijk moet worden meegenomen en gaan ervan uit dat dit alsnog leidt tot een positief besluit.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, aan de heer Meijer de vraag wat hij daarmee hoopt... Ja, dat zei hij net al. Maar even in het licht van de termijnen die het ministerie daar ook in aangeeft, namelijk dat die zienswijzen binnen twee weken na de dagtekening van die brief moeten zijn ingediend. Dat was 7 mei. Wij zitten nu in juli, dat redden we dus eigenlijk al niet meer. Wat hoopt u dan toch dat de burgemeester doet?

De heer Meijer (VVD): Wij hebben inderdaad gezien dat die termijn eigenlijk al overschreden is. Sneller dan dit konden wij natuurlijk ook niet reageren. Dus we hopen dat – en dat wordt vaker gedaan met dit soort situaties – dat het nog ook binnen deze termijnen kan worden afgewikkeld en dit alsnog in behandeling wordt genomen.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Ik zou heel kort even nog willen reageren op wat de heer Pruisscher zegt. Want het is natuurlijk inderdaad zo bedoeld dat in die brief een zienswijzetermijn staat. Nu werk ik in mijn eigen werk ook vaak met zienswijzen en die termijnen worden genoemd, maar het zijn ook vaak suggesties. Als er buiten de termijn nog aanvragen binnenkomen, is het bestuursorgaan meestal wel zo coulant om dit alsnog in de overweging mee te nemen.

De heer Meijer (VVD): Ja, de andere moties tot slot. Wij waarderen de inzet van bijna alle partijen. Jullie hebben ons flink aan het werk gezet met heel veel moties.
Wij vinden woningbouw belangrijk, dus we steunen 'Warme gronden' van Wakker Emmen en een baan is voor mensen de basis. Dus we steunen 'Beschut werk' van de PvdA.
Tevens steunen we een aantal moties dat gaat over het verbeteren van de jeugdzorg. Want dat kan natuurlijk ook op onze steun rekenen. Plus nog een aantal andere moties waar we straks in de tweede termijn op terugkomen.

De heer Knol (PVV): Laat me beginnen met iets algemeens. Aan het begin van deze raadsperiode hebben we met elkaar geen gelukkige start gemaakt. Daarna hebben we met elkaar uitgesproken dat we vooruitkijken en meer ruimte willen geven aan initiatieven vanuit de raad. Juist daarom vond de PVV Emmen positief dat het college bij deze Kaderbrief uitdrukkelijk heeft gevraagd om input te leveren. Dat hebben wij als raad ook gedaan. Met elkaar hebben we dus 34 moties – en inmiddels 35 – ingediend.
Dan vindt de PVV het jammer dat vrijwel alle moties direct het label 'ontraden' hebben gekregen, zonder afstemming vooraf – op enkele moties na. En dan vraag ik mij ook oprecht af: waarom is de raad eigenlijk gevraagd om input te leveren? Ook andere vormen van samenwerking tussen partijen lopen wat stroef. Ik ben daar oprecht ook een beetje teleurgesteld over.
Voorzitter, een motie is geen doel op zich – het werd ook al genoemd. Achter elke motie zit een signaal, zit een inwoner en ook de minderheid van het aantal zetels hier wordt vertegenwoordigd door inwoners. Ook de minderheid vertegenwoordigt dus een significant aantal inwoners. Daarom wil ik de

raad oproepen om dit signaal en de moties serieus te blijven beoordelen op de inhoud en niet alleen op bijvoorbeeld de vraag of iets gedeeltelijk al in uitvoering is. En zeker niet op basis van wie de motie heeft ingediend. Maar genoeg daarover.
Voorzitter, dan nu inhoudelijk. PVV Emmen heeft de opmerking van het college serieus genomen.

Mevrouw Louwes (PvdA): Hoor ik u nu net zeggen dat u aangeeft dat de beoordeling afhankelijk zou zijn van degene die het indient? Want dat vind ik wel een veronderstelling die ik in ieder geval verre van mij af zou willen werpen.

De heer Knol (PVV): Nou, ik heb zo het idee dat dat soms het geval is, ja, in dit huis. Ja.

Mevrouw Louwes (PvdA): Dat vind ik nogal een aantijging. Waar baseert u dat dan op?

De heer Knol (PVV): Dat baseer ik op mijn ervaring in deze paar maanden dat ik hier zit. Ja.

Mevrouw Louwes (PvdA): Nou, dat vind ik echt een enorme uitspraak. En ik denk dat we het daar maar eens over moeten hebben, meneer Knol, als dit inderdaad uw uitspraak is.

De heer Knol (PVV): Daar moeten we het zeker over hebben.
Wij hebben als PVV Emmen de opmerking van het college serieus genomen en verschillende moties aangepast aan financiële, juridische en technische bezwaren.
Bij de motie over monitoring van het sociaal domein hebben we juist geprobeerd om ervoor te zorgen dat wat we inderdaad in 2023 al in een amendement hebben besloten, ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Het college gaf aan dat men nog bezig was met de Uitvoeringsagenda en dat dit nog niet van de grond is gekomen. Dan lijkt het mij niet meer dan logisch om dit nogmaals onder de aandacht te brengen. Onze motie vraagt dan niet om een nieuw systeem, maar om verdere uitvoering te geven aan de in 2023 vastgestelde Uitvoeringsagenda en indicatoren, de raad daar periodiek over te informeren en stapsgewijs toe te werken aan een betere monitoring.
Juist dat periodiek informeren en ook de raad actief meenemen in de doorontwikkeling, zijn nieuwe elementen die niet in het aangenomen amendement staan. Misschien lijkt het logisch, maar uit de bespreking in de eerste termijn bleek dat we inmiddels al drie jaar verder zijn en er concreet nog niks ligt. Daarom zien we deze motie ook als een extra stimulans om dit echt van de grond te krijgen.
Onze motie over keuzemogelijkheden voor een sluitende Begroting hebben wij eveneens aangepast. Het college gaf aan dat de oorspronkelijke uitwerking veel ambtelijke capaciteit vraagt. Daarom hebben we dit ook teruggebracht naar een beknopte toelichting per maatregel en heeft het daarmee geen grote financiële gevolgen. Volgens mij helpt zo'n overzicht de gehele raad en ook het college om een weloverwogen en breedgedragen keuze te maken. Sterker nog, meerdere fracties hebben tijdens het debat aangegeven hier eigenlijk wel baat bij te hebben, om inzichtelijk te krijgen aan welke knoppen ze kunnen draaien als het gaat om bezuinigingen en heroverwegingen. Alleen met zulke overzichten kunnen wij als raad goede overwegingen maken. Wat PVV Emmen betreft passen wij dit al toe tijdens de werksessie begin september, maar dit zal waarschijnlijk te kort dag zijn. Des te meer reden om deze motie te steunen om de raad hiermee echt in positie te brengen.
Ook de motie over de gemeenschappelijke regelingen hebben wij aangepast. Ja, er zijn Drentse afspraken. Ja, er is een zienswijzestructuur. Maar onze boodschap blijft dat de gemeenschappelijke regelingen de rekening bij deelnemende gemeenten moeten neerleggen. Zeker als er een negatieve financiële tendens intergemeentelijk. PVV Emmen wil expliciet uitspreken dat zij GR'en ook kritisch naar hun eigen financiële opgaven en takenpakket en de prioriteiten moeten kijken, zeker zoals ook wij dat moeten. Wij vinden het wenselijk dat de raad beter inzicht in krijgt en bij voorkeur meer grip op krijgt.
Voorzitter, dan de motie over voorrang voor inwoners van Emmen bij sociale huur en betaalbare koopwoningen. Wij hebben de juridische bezwaren verwerkt. De motie sluit nu beter aan op de huidige wetgeving en de wens van het college om hiermee aan de slag te gaan. Echter staat het nog nergens beschreven. Daarom zien we deze motie niet als overbodig, maar juist als een extra zetje in de goede richting. Een bevestiging vanuit de raad dat dit onderzoek daadwerkelijk moet worden uitgevoerd. En als het juridisch mogelijk blijkt, ook tot een concreet voorstel te komen.

Voorzitter, voor de motie ‘Dak- en thuisloosheid’ willen wij het college tegemoetkomen, als het college bereid is toe te zeggen dat de raad voor de begrotingsbehandeling wordt geïnformeerd over de actuele stand van zaken, de opvangcapaciteit, de doorstroom en de eventuele knelpunten, dan zijn wij bereid om de motie in te trekken. Dat wordt immers hetzelfde doel bereikt.
Ook de motie over jongerenparticipatie hebben wij aangepast. PVV Emmen wil geen nieuw onderzoek, het onderzoek loopt immers al. We willen juist richting meegeven aan de evaluatie: welke initiatieven zijn er? Welke initiatieven werken echt? Welke bereiken jongeren daadwerkelijk? En welke verdienen een structurele plek? Wij vragen daarom ook die evaluatie zo snel mogelijk aan de raad voor te leggen en dat wij bij de Begroting daar dan ook daadwerkelijk iets mee kunnen. Anders moeten we weer een jaar wachten. Al is dat geen ramp. Dat mag ook per toezegging, maar belangrijker is het punt van onze motie, dat we vragen om structurele financiële borging van succesvolle projecten. Dit kan binnen het huidige budget gerealiseerd worden en is dus budgetneutraal. Wat ons betreft mag dit ook per toezegging geschieden. Van Forum voor Democratie begrijp ik dat ze tegen gaan stemmen. Ik wil hen er ook op wijzen dat er een motie bij het Drentse parlement geweest waar zij mede-indiener van waren.
Tot slot Wildlands. Ik begrijp dat het college niet wil spreken over verzelfstandiging, omdat Wildlands al een zelfstandige onderneming is met een eigen exploitatie. We vragen ons dan ook af in hoeverre er sprake is van autonomie en zelfstandigheid, wanneer de gemeente 100 procent aandeelhouder is. Maar goed, we blijven vinden dat de raad ook op langere termijn het gesprek moet voeren over alle mogelijke toekomstscenario’s, inclusief de vraag of de gemeente op termijn aandeelhouder wil blijven. Dat is vandaag geen besluit tot verkoop, dat is een verzoek om alle opties eerlijk in kaart te brengen, zodat de raad daar ook op een later moment, wanneer het relevant worden, een afgewogen beslissing daarover kan nemen.
Voorzitter, ik hoop dat het college en de raad de aangepaste moties willen beoordelen zoals ze nu voorliggen. Niet vanuit wie het heeft ingediend, maar vanuit de vraag of ze bijdragen aan beter bestuur, betere informatievoorziening en uiteindelijk betere besluiten voor een mooier Emmen.
Dank u wel.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik ben er nog niet over uit. Het zit me nog helemaal dwars. Dus ik moet daar toch nog even wat van zeggen. Misschien is dit iets te voorbarig. Zou u eerst eens kunnen wachten hoe de stemming uiteindelijk uitpakt, om dan vervolgens een conclusie te trekken? Want deze conclusie is wel... Ik heb er echt moeite mee als u dat soort dingen in deze raad zegt.

De heer Knol (PVV): Daar heb ik alle begrip, voor, daar verschillen we dan in van mening. En dat gaan we nog op een later moment bespreken met elkaar.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Waar ik een beetje mee worstel, is dat de PVV nu van ons vraagt: kijk naar die moties zoals ze nu voorliggen. Prima. En dan zie ik ook moties over de monitoring van het sociaal domein, over de keuzemogelijkheden van de Begroting. Dan denk ik: ja, volgens mij is dat een beetje de conclusie van wat we vorige week met elkaar zo bedebatteerd hebben. Dat dat de lijn is die we allemaal wel een beetje dragen. Dan zegt u: het is belangrijk om dat nu vast te leggen met elkaar.
En dan hebt u ook een motie over dak- en thuislozen, wat eigenlijk precies hetzelfde is. En dan zegt u: ‘Als ik daar een toezegging op krijg, dan is dat voldoende en dan trek ik hem terug.’ Wat is nou uw eigen consequentie? Dat u van de een zegt: ‘O, maar dat is goed bedebatteerd en dat kan wel weer weg. Maar dat andere is goed bedebatteerd, maar dat wil ik toch graag laten staan.’?

De heer Knol (PVV): In het geval van dak- en thuislozen heb ik besproken met de wethouder dat ik het bij een toezegging wil laten. Dat heeft vooral met punt 3 van het dictum te maken, dat dat eigenlijk te veel geld kost.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Ja, voorzitter, wat betreft dan die andere moties hebben wij als collectief dat ook voldoende met wethouder besproken en hebben we daar juist geprobeerd met elkaar tot een soort conclusie te komen hoe we nou verdergaan met elkaar. Ja, dan is het misschien flauw om te zeggen, maar dan maakt het dus kennelijk toch uit wie de motie indient. Want u dient hem wel in en

komt niet tot een andere conclusie dat we dus met elkaar een debat hebben gevoerd en dat het daarmee voldoende is.

De heer Knol (PVV): Nou, ‘een debat voeren en dat het voldoende is’? Ik heb aan de voorkant, vóór de eerste termijn, nog verzocht aan de partijen om te reageren op moties. Dat is ook niet gebeurd. Dus ik heb wel degelijk een poging daartoe gedaan. En ook na die eerste termijn heb ik een mail verstuurd aan alle fractievoorzitters. En daar is ook bijna geen reactie op gekomen. Dus ik doe wel degelijk moeite om het debat te voeren, ook buiten de vergadering om.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Dat stellen we op prijs, dat meneer Knol dat doet, inderdaad buiten de vergadering om. Ik meen me te herinneren dat wij elkaar vanmorgen hebben gesproken. Dus het voelt voor mij heel vreemd dat ik nu even te horen krijg dat wij niet openstaan voor suggesties. We hebben de moties allemaal nog even doorgelopen, toch?

De heer Knol (PVV): Met u heb ik die inderdaad gesproken, maar dat geldt niet voor iedereen helaas.

De heer Koops (D66): Ik heb gisteren een bijeenkomst van de kindergemeenteraad begeleid. Ik heb verteld over wat wij doen en over onze mooie raadszaal. We hebben samen een quiz gedaan en er zijn veel foto’s gemaakt. De kinderen hebben mee mogen kijken met een heuse drone en wethouder Keen heeft de belofte met ze geoefend. Naast al die activiteiten was er natuurlijk ook ruimte voor vragen. En iedereen die ooit met kinderen heeft gewerkt, weet dat je je niet kunt voorbereiden op die vragen. Vragen over je favoriete eten, je middelbare school en je katten: dat lukt allemaal wel. Maar laat het aan een kind over om bijvoorbeeld ook een vraag te stellen als: waarom ben je eigen gemeenteraadslid? Het zijn het type vragen waar we denk ik niet vaak genoeg bij stilstaan, maar die wel een mooie basis bieden voor reflectie.
Ik heb gisteren geantwoord dat ik mij al heel jong druk maakte over dingen die ik niet eerlijk vond, zoals pesten, armoede en ongelijkheid. Ik heb ook geantwoord dat ik, zo gauw ik mocht stemmen, lid ben geworden van een politieke partij en dat ik vlak daarna eens ben uitgenodigd om bij een lokale activiteit aan te sluiten. En dat ik tijdens die bijeenkomst voor het eerst mee mocht stemmen, wat zoveel impact op mij heeft gemaakt dat het daarna vrij snel gedaan was met mijn vrije tijd. Ik ben uiteindelijk gemeenteraadslid geworden omdat ik mij nog steeds heel druk maak over al die dingen waarvan ik denk dat ze beter kunnen en omdat dit een van de mooiste plekken is om ook echt tastbare verandering teweeg te brengen.
Maar zoals ik in de eerste termijn ook heb betoogd, is verandering allesbehalve vanzelfsprekend en vereist het maken van keuzes, zeker moeilijke keuzes, dat je samenwerkt, dat je bereid bent om je eigen grens op te zoeken, dat je over alle informatie beschikt en dat je ook de ruimte krijgt én biedt voor alle geluiden.
Ik was in eerste instantie ook zeker niet ontevreden over afgelopen donderdag. Zowel het Coalitieakkoord als de Kaderbrief is sober opgesteld en laat daarmee veel ruimte voor invulling, ook door de gemeenteraad. En vrijwel alle partijen, ook de nieuwe partijen in deze raad, hebben die handschoen goed opgepakt. Het debat is weleens spannender geweest, maar de bijdragen waren inhoudelijk en de vele moties gaven een duidelijk antwoord op de vraag van het college naar sturing en een richtinggevend kader.
Dat vervolgens vrijwel elke motie is ontraden en dat er nauwelijks inhoudelijk is gereageerd op de vele bijdragen, was dan ook ontzettend teleurstellend. Daarom ben ik – en denk ik de meesten in deze raad dat zijn – geen gemeenteraadslid geworden.

Mevrouw Louwes (PvdA): Dat er nauwelijks op de bijdragen is gereageerd, hoor ik meneer Koops net zeggen. Bedoelt meneer Koops dat dan door de collega-raadsleden of bedoelt hij door het college?

De heer Koops (D66): Ja, dat is een terechte vraag, denk ik. Daarmee bedoel ik het college, waarbij ik meteen wel erken dat u en andere partijen die voor mij zijn geweest, zeker ook wel hebben gereflecteerd op onze bijdrage in de eerste termijn.

Mevrouw Louwes (PvdA): Maar wij hebben met elkaar met de nieuwe vorm van de Kaderbrief afgesproken dat het een vergadering is tussen de raadsleden en dat het college eigenlijk alleen ter verduidelijking erbij zit om af en toe te reageren op een motie. Dat er een algehele reflectie gegeven wordt door de wethouder financiën, die ook kort en bondig moet zijn. Dus die uitgebreide reflectie waar u op duidt, ja, dan moeten we denk ik onze afspraken die we met elkaar hebben gemaakt in deze raadszaal, gaan aanpassen. Want dat is niet helemaal conform hoe we het met elkaar hebben afgesproken zoals u het nu schetst.

De heer Koops (D66): Ja, ik begrijp uw input. Maar wat deze Kaderbrief anders maakt dan andere kaderbrieven, is dat die ontzettend beleidsarm is en dat die echt heel nadrukkelijk de vraag bevat: geef ons kaders mee, geef ons sturing, geef een antwoord op die vraag hoe we die moeilijke opgaven voor de komende jaren aan moeten vliegen. Dan verwacht ik juist ook dat er – wanneer er in een bijdrage bijvoorbeeld suggesties worden gedaan over hoe we de Begroting opstellen, hoe we samenwerken, de keuzes die gemaakt moeten worden – dat ook terugkomt in die bijdragen. Natuurlijk zijn het Algemene Beschouwingen en natuurlijk is dat het debat tussen ons. Maar zeker in dit geval had ik wel iets van reflectie op verwacht.

Mevrouw Louwes (PvdA): Maar dan hadden we dat toch met elkaar bij de vaststelling van de agenda moeten afspreken? Dat hebben wij uiteindelijk niet gedaan.

De heer Koops (D66): Ja, volgens mij is dat een soort impliciete afspraak en was dat niet nodig om dat te verduidelijken. Maar wellicht is dat een les voor een volgende keer.
Om verder te gaan met mijn betoog. Het moet en het kan echt beter, zeker gelet op de grote opgaven van de komende jaren. In dat kader wil ik graag benoemen dat ik sinds afgelopen donderdag goed contact over de gang van zaken heb gehad met vele leden uit de raad, de ambtenaren, de griffie, maar ook wethouders Jakobs en Keen. Naar aanleiding van dat contact hebben wij onder andere twee van onze drie ingediende moties gewijzigd, zoals ik ook aan het begin van de avond heb toegelicht.
Onze motie genaamd ‘Bezuinigingen mogen geen geld kosten’ brengen wij ongewijzigd in stemming. Het was geruststellend dat de wethouder kon beamen dat deze motie in feite al wordt uitgevoerd. Maar wij zien er daarom juiste waarde in om dat uitgangspunt met deze motie nog eens te onderstrepen, zeker gelet op het financiële perspectief. Onder druk kan veel vloeibaar worden, maar aan deze uitgangspunten mag wat ons betreft niet getornd worden.
Om terug te komen op het begin van mijn betoog en dat als motivering, wil ik op hoofdlijnen reageren op moties van andere partijen die rechtstreeks ingaan tegen ons rechtvaardigheidsgevoel. D66 Emmen zal nooit onderscheid maken tussen de inwoners van Emmen op basis van hun afkomst, geloof, liefde, geslacht of welke grond dan ook en zeker ook niet het zand of het veen onder hun geboortegrond. Iedereen die in Emmen woont, verdient een betaalbare en duurzame woning. En dat dit goed genoeg lukt, komt zeker niet door statushouders, maar omdat er simpelweg niet genoeg gebouwd is. Daarmee vinden wij niet dat statushouders altijd voorrang moeten krijgen, maar werpen wij ons wel verre van het idee dat de statushouders in Emmen de reden zouden zijn voor de wachttijden bij de sociale huur en dat zij op enige manier minder Emmenaar zouden zijn dan personen die in deze gemeente geboren zijn.
Het voorstel om helemaal geen uitgaven meer te doen op het gebied van klimaat-, energie- en milieubeleid, voor zover die niet verplicht zijn, stuit ons eveneens tegen de borst. Klimaatverandering raakt al onze inwoners, ook als je onterecht in twijfel trekt wat de invloed van mensen daarop is. Zaken als wateroverlast, bodemdaling, energierekeningen, groen, biodiversiteit, de hittebestendigheid van onze dorpen en wijken: alles hangt samen met de keuzes die wij als gemeenteraad maken op dit vlak. En natuurlijk is niet elke klimaatmaatregel automatisch goed en kunnen we ons geld maar één keer uitgeven. Maar dit voorstel ontneemt de gemeenteraad zelfs de kans om daarover goede afwegingen te maken. Wat D66 betreft blijven wij in ieder geval altijd investeren in onze toekomst en blijven ons vol inzetten voor een leefbaar Emmen.
Voorzitter, ik kom tot een afronding. Tijdens de afgelopen kindertop is minister-president Rob Jetten naar Emmen gekomen en is er door veel oude en nieuwe leden van de kinderraden, de kindergemeenteraden en de kinderburgemeesters, verteld hoe leuk en belangrijk hun werk is. Na afloop heeft hij benadrukt dat hoe we het hier in Emmen doen, precies is hoe de democratie bedoeld is:

samen zoeken naar oplossingen die je niet in je eentje kunt oplossen. Laten we dat voorbeeld ook vooral in dit huis goed met elkaar blijven vasthouden.
Tot zover.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Allereerst danken wij het college in ieder geval voor de beantwoording in de eerste termijn. En dan ook aan alle fracties voor de vragen, opmerkingen en het meedenken. Wat ons vooral wel is opgevallen, is dat toch veel doelstellingen van moties niet altijd ter discussie staan. Vrijwel iedereen onderschrijft wel het belang van woningen, de jeugdzorg. verkeersveiligheid, transparantie en een sterke gemeentelijke organisatie. De discussie ging vooral om de formulering, de uitvoerbaarheid en de vraag of bepaalde onderwerpen eigenlijk al onderdeel zijn van het bestaande beleid.
En daar hebben wij naar geluisterd. Veilig Emmen vindt dat de raad niet alleen kritisch moet zijn, maar ook constructief. Daarom hebben wij onze moties ook aangepast naar aanleiding van de opmerkingen van het college en de vragen vanuit de raad. Niet omdat wij onze ambities hebben losgelaten, maar juist omdat wij vinden dat de inhoud centraal moet staan. Wij hopen daarom dat de raad de aangepaste moties ook op hun inhoud zal beoordelen.
Dan wil ik eventjes terugkomen op onze motie 21: dat gaat over de vroegsignalering en preventie in de jeugdzorg. Voor Veilig Emmen blijft staan dat preventie vaak op school begint. Schoolverzuim is wat ons betreft niet alleen een administratieve registratie of een overtreding van de Leerplichtwet. Het is toch vaak een eerste signaal dat een jongere ergens in vastloopt. Achter schoolverzuim kunnen psychische problemen, schulden, onveiligheid thuis, verslaving of andere complexe situaties schuilgaan. Daarom vragen wij dus niet echt om nieuwe loketten of extra bureaucratie, wij vragen juist om de bestaande samenwerking tussen onderwijs, leerplicht, jeugdhulp, wijkteams en veiligheidspartners verder te versterken. Want iedere jongere die we eerder kunnen helpen, voorkomt mogelijk zwaardere jeugdzorg, langdurige uitval en hogere maatschappelijke kosten.
Voorzitter, dan over motie 22 ‘Verkeersveiligheid en toegankelijkheid’. Daarover is gesproken in relatie tot het IBOR. Laat helder zijn: onze motie is geen alternatief voor het IBOR en ook geen verzoek om nieuw beleid te ontwikkelen. Integendeel, wij sluiten juist aan bij de uitgangspunten die de raad zelf eerder heeft vastgesteld. Onze motie vraagt slechts eigenlijk om één ding. Want laten we er nou samen voor zorgen dat de verkeersveiligheid en toegankelijkheid ook in de uitvoering zichtbare prioriteit blijven houden en dat de raad via de bestaande verantwoordingsmomenten kan volgen hoe deze belangen worden meegewogen. Daarnaast willen wij benadrukken dat verkeersveiligheid en toegankelijkheid er niet alleen zijn voor de gemiddelde weggebruiker.
Onze openbare ruimte moet veilig en toegankelijk zijn voor iedereen. Dat betekent ook aandacht voor ouderen, mensen met een beperking, gebruikers van rolstoelen, rollators, scootmobielen en laten we de groep ouders met kinderwagens niet vergeten. Losliggende stoeptegels, slecht begaanbare voetpaden of fietspaden en onveilige overgangen kunnen voor deze groepen een groot verschil maken tussen zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving of juist niet. En daarom vinden wij dat toegankelijkheid een vanzelfsprekend onderdeel moet zijn en blijven van iedere afweging die wij maken in de openbare ruimte. Dit is geen extra administratie, dit is gewoon een invulling geven aan onze controlerende taak als gemeenteraad.
Ook over Wildlands, motie 23, hebben wij goed geluisterd naar de reactie van het college. Wij vragen geen nieuwe verantwoordingsstructuur en ook geen extra papierwerk. Wij vragen uitsluitend dat de raad tijdig wordt geïnformeerd wanneer zich relevantie financiële ontwikkelingen of risico’s voordoen, die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente. En dat is niet gebaseerd op wantrouwen, dat is gebaseerd op transparantie. En transparantie is wat ons betreft een van de belangrijkste voorwaarden voor een goed bestuur.
Dan hebben we nog motie nummer 24. Onze motie gaat over externe inhuur.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Voordat we bij motie 24 terechtkomen, over motie 23 nog. Want ik zie het inderdaad: u hebt heel veel veranderd, ook in lijn met het debat van vorige week. Maar wij hebben vorige week ook de Jaarrekening goedgekeurd en daarbij zat ook het accountantsverslag en de reactie van het college op dat verslag. Daarin wordt Wildlands wel degelijk genoemd en worden die gegevens ook gedeeld. Het college zegt ook dat we daar iets meer structureel naar moeten kijken met elkaar. Dat hebben we net vorige week vastgesteld.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Klopt.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Dus ik zoek een beetje naar wat er anders moet ten opzichte van vorige week.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Nou, wat wij belangrijk vinden – en dat heb ik vanavond ook wel eerder gehoord: wellicht is het een idee om moties ook te ondersteunen om de juiste weg, die we al ingeslagen zijn, te blijven handhaven.

De heer Otter (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, ik zit die motie te lezen en wij hebben natuurlijk toen bij de verstrekte leningen in 2019-2020 uitgebreide protocollen en afspraken gemaakt met betrekking tot het informeren van de raad. Ik vroeg mij eigenlijk af of Veilig Emmen daar kennis van heeft genomen.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Wij hebben nog niet van alle documenten kennisgenomen. Maar nogmaals, wat ik ook tegen de heer Pruisscher zei: voor ons is het gewoon belangrijk dat wat er ook al in gang is gezet, voortgezet blijft worden.

De heer Otter (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, dat klinkt heel logisch. Maar ja, je hebt iets afgesproken, er is volgens mij geen aanleiding afgelopen vijf, zes jaar dat het college zich niet gehouden heeft aan die afspraken. Dan kun je wel zeggen: ja, maar ik ga het nog een keer even beklemtonen. Maar dan kunnen we heel veel beklemtonen in deze raad. Dus ik denk dat dit eigenlijk allemaal ingeregeld is. Misschien moet u daar eerst kennis van nemen.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Dank u wel, dat neem ik mee.
Dan ga ik verder met onze motie over de externe inhuur, motie 24. De arbeidsmarktkrapte wordt ook terecht benoemd als een belangrijke uitdaging. Maar die uitdaging is niet nieuw. Niet alleen gemeenten maar ook andere organisaties hebben hier al sinds ongeveer 2018-2019 mee te maken. En juist daarom vinden wij dat zeven, acht jaar later we niet alleen moeten spreken over de oorzaak, maar ook over het effect van de gekozen aanpak. Het college geeft aan dat er wordt geïnvesteerd in opleiding, kennisontwikkeling en interne doorgroeimogelijkheden. Dat is een ontwikkeling die Veilig Emmen van harte ondersteunt. Want uiteindelijk geloven wij dat een sterke organisatie begint bij goed opgeleide eigen medewerkers.
Maar als raad hebben we ook een controlerende taak. We moeten niet alleen kijken naar de inspanningen die worden geleverd, maar ook de resultaten die daarvan zichtbaar worden. De cijfers voor externe inhuur laten zien dat de uitgaven in 2023 11,8 miljoen zijn. En in 2024 en 2025 12,9 miljoen. Dat betekent wel dat de stijging is gestopt en dat is positief. Maar tegelijkertijd zien wij op basis van deze cijfers geen dalende trend. Laat ook helder zijn: Veilig Emmen begrijpt echt wel dat een gemeente altijd voor een deel afhankelijk zal blijven van externe inhuur. Specialistische kennis of tijdelijke capaciteit zal soms noodzakelijk zijn: daar hebben wij begrip voor. Maar 12,9 miljoen euro aan externe inhuur blijft een fors bedrag. Als raad hebben wij de verantwoordelijkheid om zorgvuldig met gemeenschapsgeld om te gaan. Inwoners mogen ook van ons verwachten dat we kritisch kijken naar dergelijke uitgaven en ons steeds afvragen of die afhankelijkheid op termijn verder kan worden verminderd. En juist daar zit voor ons de kern.
Het college geeft aan dat er wordt geïnvesteerd in de eigen organisatie. Dat waarderen wij. Maar wanneer gaan we die structurele versterking daadwerkelijk terugzien in de cijfers? Wanneer zien we dan dat de afhankelijkheid van de externe inhuur daadwerkelijk begint af te nemen? Laten we helder zijn: dit is geen kritiek op de inzet van vandaag, maar een vraag naar het effect van beleid op lange termijn. Juist daarom vragen wij blijvend te investeren in opleiding, kennisbehoud en goede interne doorgroeimogelijkheden. Want iedere medewerker van wie we de kennis en ervaring duurzaam binnen de gemeentelijke organisatie kunnen behouden, maakt Emmen sterker, minder afhankelijk van externe capaciteit en het zorgt ervoor dat gemeenschapsgeld steeds doelmatiger wordt ingezet. En dat is precies de richting die Veilig Emmen met deze motie wil ondersteunen. Want uiteindelijk gaat het niet

alleen om de inspanning die we willen leveren, maar om het resultaat dat we willen proberen te behalen. En dat resultaat willen wij de komende jaren ook terugzien in de cijfers.
Voorzitter, Veilig Emmen heeft deze moties niet ingediend om het college extra werk te bezorgen. Wij hebben deze moties ingediend omdat wij geloven dat de raad richting moet geven aan de onderwerpen die voor onze inwoners belangrijk zijn. We hebben goed geluisterd naar het debat, we hebben onze moties aangepast, we hebben de bezwaren over de formulering weggenomen en nu vragen wij de raad om vooral naar de inhoud te kijken. Want uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde: een gemeente die problemen eerder voorkomt dan achteraf oplost, zorgvuldig met gemeenschapsgeld omgaat, transparant bestuurt en investeert in haar eigen inwoners en medewerkers. Daarom hopen wij op uw steun voor deze moties.
Dank u wel.

De heer Wittendorp (CDA): Ik krijg even de indruk dat externe inhuur een onzorgvuldige besteding van geld is. Daar zou ik wel een toelichting op geven.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Ik zeg niet dat het onzorgvuldig is. Ik zeg dat het veel is. Wij hebben vorige week het daar natuurlijk over gehad. Soms is het noodzakelijk inderdaad om externe inhuur te hebben. Vorige week gaf de wethouder ook aan dat wij een daling hebben. Maar wij zien die daling nog niet.

De heer Wittendorp (CDA): Ik herhaal letterlijk wat mevrouw Croezen zegt en dan zegt ze dat ze dat niet heeft gezegd. Daar blijf ik me over verbazen. Dan krijgen we ook geen goed debat, denk ik.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Ik begrijp niet helemaal wat u bedoelt. Heb ik iets gemist?

De heer Wittendorp (CDA): U zei dat externe inhuur onzorgvuldig is. Ik vraag naar een toelichting en vervolgens zegt u dat u dat niet hebt gezegd. Ja, dan begrijp ik het niet meer.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Nou kijk, 12,9 miljoen aan externe inhuur is een significant deel.

De voorzitter: Ja, maar dat is een herhaling van zetten. Maar de vraag ging even dat over het woord ‘onzorgvuldig’.

Mevrouw Croezen (Veilig Emmen): Nou ja, eigenlijk wel. Want er werd vorige week genoemd dat onze externe inhuur minder wordt en we al meer op training en ontwikkeling van eigen mensen inzetten. Maar als ik dan de cijfers van 2024-2025 bekijk, zie ik daar nog geen verschil in. Want dan zou de externe inhuur ook minder moeten worden.

De voorzitter: Ja, dit komt niet echt dichterbij. De vraag was anders, maar goed. Voldoende voor dit moment? Oké, dank u wel.
Dan gaan we naar de fractie van 50PLUS, de heer Kasteleijn.

De heer Kasteleijn (50PLUS): In de eerste termijn zijn er maar liefst 34 moties ingediend. 34 voorstellen vanuit verschillende fracties om accenten te verleggen of zaken anders aan te pakken. En hoe reageert het college daarop? Het overgrote deel is door het college ontraden. Een drietal moties behoefte blijkbaar nog een tekstuele aanpassing en er is welgeteld één motie – die van de PvdA, die hem ook mede indiende – die door het college omarmd is.
Voorzitter, laat ik namens 50PLUS volstrekt helder zijn: wij begrijpen heel goed dat er politieke keuzes gemaakt moeten worden en dat het college de financiën heel goed in de gaten moet houden. We hebben daar de wethouder ook over gehoord. Juist daarom wringt de schoen. Want lang niet alle ingediende moties kosten geld. Er liggen tal van voorstellen tussen die budgettair neutraal zijn, maar die desondanks toch een resoluut ‘nee’ hebben gekregen van de wethouders. Als het college bij het overgrote deel van de initiatieven uiteraard de deur dichtgooit, ook als het de gemeente geen geld kost, dan vinden wij dat geen rechtdoen aan het politieke speelveld.

Kijk bijvoorbeeld naar onze eigen motie over de duidelijkheid van de kosten van de wijkcentra en de dorpshuizen. De wethouder antwoordde dat de gegevens online te vinden zijn.

De heer Knol (PVV): Ik had eigenlijk een verduidelijkende vraag over deze motie. Het is prima als een raadslid informatie wil. Dat ondersteunen wij. Maar de vraag is of dat ook niet via gewoon schriftelijke vragen kan. Waarom is daar een motie voor nodig? Dank u wel.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, je kunt er soms voor kiezen omdat dat een wat politiek kantje heeft. Vanwege dat feit en de ambities die er zijn om in Emmerhout en de Rietlanden een wijkcentrum op te richten, is dit in het verlengde daarvan. Het is wel zo – en dan ga ik verder... Is dat akkoord? Ja? O. Een interruptie.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Ik zit nog even na te denken over de woorden van de heer Kasteleijn, die zei dat het ontraden is door het college. Nou ja, dat is op het einde. Goed nieuws: dat is niet zo. Want we gaan er als raad over, dus we kunnen er dadelijk over beslissen of er moties worden aangenomen. Natuurlijk gaan we rekening houden met de mening van het college, maar we houden vooral rekening met de woorden die hier in de raad worden gesproken en de moties zoals ze worden ingediend. Daarmee wil ik nog geen valse verwachtingen wekken, hoor...

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, we wippen wat van het een naar het ander, maar ik wil nog even terug naar de motie en de technische vragen. De heer Knol gaf het zonet ook al aan: waarom doet u dat niet in de vorm van technische vragen? Kijk, meneer Kasteleijn houdt er dan wel een heel warm pleidooi bij dat het eigenlijk gaat om het nieuwe dorpshuis in Emmerhout. En u wilt daar politieke duiding aan geven – dat is eigenlijk wat u net aangaf. Dan dient u een motie in waarin u vraagt om dat wijkcentrum te realiseren. Maar dat doet u niet: in uw motie hebt u vier vragen die eigenlijk gewoon technische vragen zijn. Dat komt de kwaliteit van uw motie niet ten goede en dat komt de kwaliteit van het debat ook niet ten goede. Ik vind het wel jammer dat u er dan toch alsnog voor kiest om met een motie te komen en niet te komen met gewoon concreet wat u nou eigenlijk wilt. Want dat is niet wat u doet: u komt niet met wat u wilt.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dat ben ik niet met u eens. Ik ga even verder, omdat hier een korte uitleg bij is. Ja?
De wethouder antwoordde dus dat de gegevens online te vinden zijn. Nou, voorzitter, het is mij met behulp van de griffie inderdaad uiteindelijk gelukt om de subsidielijst van 2025 te bemachtigen. Want daar gaat deze motie over. Ik heb er informatie over gevonden in de hoofdstukken ‘Energie en verduurzaming’, ‘Kunst en cultuur’, ‘Subsidies sociaal-cultureel werk, ‘Subsidies vrijwilligersorganisaties’ en in het investeringskrediet. In al deze onderdelen van het subsidielijst wordt het wijkcentrum genoemd. De informatie staat dus overal en nergens verspreid. Maar het is ons niet gelukt om één helder overzicht zelf te maken van de totale jaarlijkse exploitatiekosten van de buurthuizen en de wijkcentra. Ik hoop dat dat een beetje antwoord is op uw vraag, mevrouw Louwes.

Mevrouw Louwes (PvdA): Nee, dat is eigenlijk geen antwoord op mijn vraag. Want wat ik de heer Kasteleijn nu hoor zeggen, is een antwoord op de technische vragen die gesteld worden in de motie. Wat ik probeerde aan te geven, was dat ik het jammer vind dat er niet in de motie opgeschreven is wat uw uiteindelijke doel is. U schrijft nu op wat uw weg is om naar een bepaald doel toe te komen, maar ik lees niet wat u nou precies wilt. Dat legt u enigszins uit in uw betoog, maar dat komt er ook niet helemaal uit de verf en dat vind ik gewoon jaar.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Mmm, dat is uw mening. Ja. Dat kan. Ja.
Als wij dit als raad al niet kunnen overzien, hoe moeten onze inwoners dan zien wat er echt wordt geïnvesteerd in de leefbaarheid van hun wijk of dorp? Hoe kunnen we aanspraak maken op die landelijke subsidiepot van 120 miljoen als we onze cijfers niet eens feilloos onder elkaar hebben staan? Dit kost geen extra structureel geld, dit is puur een kwestie van goed bestuur en transparantie.
Dat geldt ook voor ons tweede punt: de kranten voor de minima. Het voorstel van de wethouder om dit digitaal toe te voegen aan de keuzemogelijkheden, is een heel mooie stap en die waarderen wij zeer.

Dit zorgt voor een extra mogelijkheid om op de hoogte te blijven van het actuele nieuws. Toch zien wij een enorme meerwaarde in het aanbieden van een plaatselijk dagblad in papieren vorm aan een aantal kwetsbare gezinnen. Dat is bewezen effectief tegen laaggeletterdheid, het stimuleert sociale contacten en het bestrijdt de eenzaamheid aan de keukentafel. Ook dat zijn keuzes die we nu moeten durven maken.
Voorzitter, als raad zijn wij het hoogste bestuursorgaan. Wij brengen hier de signalen, de wensen en de creativiteit van de inwoners van Emmen naar voren. Dat vraagt vanavond om een duidelijk politiek signaal van onze kant richting het college. Als directe reactie op deze brede en in onze ogen onnodige ontradingen en overbodigverklaringen, zal 50PLUS vanavond alle moties steunen. Wij kiezen ervoor om hiermee een streep te trekken. Als het college de voorstellen uit deze raad niet omarmt, dan laten wij als raad vanavond zelf zien dat we de ingebrachte ideeën van alle fracties uiterst serieus nemen.
Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik de heer Koops. (…) Er is enige commotie in de zaal.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Dat begrijp ik.

De voorzitter: Dat begrijpt u? Dat helpt. Ja. Meneer Koops.

De heer Koops (D66): Ja, ik voel me dan toch geroepen om te reageren, vooral op die laatste opmerking dat 50PLUS door het steunen van alle moties ze serieus neemt. Ik hoop van harte dat partijen die het oneens zijn met de moties van D66, op inhoudelijke gronden daartegen stemmen. Dan neemt u mijn moties serieus. Dus ik vind het sympathiek wat u bedoelt, maar ik vraag me echt af of u door maar voor alles te stemmen, daadwerkelijk bereikt wat u wenst en zojuist hebt uitgesproken.

De voorzitter: Meneer Kasteleijn. Zo gauw het woord ‘sympathiek’ valt, moet u altijd opletten!

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, precies. Dat is... Nou, het is duidelijk dat ik heel duidelijk naar het college toe aan wil geven dat het hier in onze visie om het volgende gaat. Laten die moties die wij inbrengen, serieus bekeken worden. Ik heb het al van meerdere kanten vanavond gehoord: ja goed, het zijn er wel heel erg veel. Ja, zoals ik aangegeven heb, zijn er maar drie die dus – laten we zeggen – door kunnen gaan, waarvan er twee van de coalitiepartijen zijn.

De voorzitter: Nee, maar dat had u allemaal al gemeld. Anders draaien we in een cirkel rond. Waar het om ging, is even het collectief ondersteunen. En daar reageerde meneer Koops op.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja. Ja. Nou, het is onze manier om protest aan te tekenen.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Dan is het wel fijn om te weten dat de heer Kasteleijn helderziende is. Die weet nu al welke moties het wel of niet gaan halen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): O, nee.

De heer Hoogenberg (Wakker Emmen): Nee? U zegt het net. Nou, ik ben overigens blij met de steun voor onze motie. Maar ik zou u willen vragen: kijkt u toch even inhoudelijk naar alle moties. Het zou nog kunnen dat u onze motie ook nog niet steunt. Dat zouden we ook goed vinden op het moment dat u hem op de inhoud beoordeelt.

De voorzitter: Oké. Voldoende op dit punt? Dank u wel, meneer Kasteleijn.
Dan gaan we naar de ChristenUnie, de heer Pruisscher. Die ook overweegt om alle moties te steunen, maar daar ongetwijfeld een wat genuanceerder betoog over naar voren brengt.

De heer Pruisscher (ChristenUnie): Nou, hoe we daar komen, voorzitter, dat zien we nog vanavond.
Vorige week begon ik met wijsheid, een van die kardinale deugden en dat vanuit de bijbelse context. In het liedboek staat daar een mooie berijming over en ik parafraseer daar een beetje uit: *‘De wijsheid*

spreekt luid en dringend haar woord. Zij wacht waar de wegen zich scheiden.' Dus waar het spannend wordt, staat de wijsheid op wacht. *'Zij komt en klopt aan de poort. Zij roept op de pleinen der steden en alwie oren heeft, hoort.'* Een tekst van Jan de Wit.
Ook in de tijd voor Kerstmis wordt vaak gezongen, natuurlijk, maar ook daar komt wijsheid ook terug. *'De wijsheid moet tot ons komen als vruchtbare taal. Want op aarde voert waanzin het hoogste woord.'* Dus die wijsheid moet tot ons komen als een soort verlossing daarvan. De vraag aan Vrouwe Wijsheid is dan ook: wijs ons de weg van de voorzichtigheid. Wijsheid heeft dus alles te maken met taal, met het woord. Met voorzichtigheid van woorden. En dat onze taal vruchtbaar is. Dat het opbouwt en zorgt voor bloei.
Dat was in ieder geval donderdagavond niet het geval. Taal was onvoorzichtig, onverstandig, niet altijd wijs. *'En alwie oren heeft, hoort.'* Vorige week vroeg ik ook al: horen wij Vrouwe Wijsheid wel? Maar ja, zij staat dan ook buiten op het plein te roepen, hè? Dus misschien is dat het. Laten we in ieder geval beter luisteren en ook wat voorzichtiger zijn. Laten we ons ook wijzen op die weg van de voorzichtigheid.
Ik heb ook een aantal thema's dat voor ons belangrijk is om als gemeente vast te houden: grip op het sociaal domein, het onderhoud van wegen en paden met de nieuwe beleidsnota, de Nedersaksenlijn en de verkenning van de sociale basis. Ik kreeg daarop de vraag in de schorsing: vinden jullie dan de Greenwise Campus niet belangrijk? Jazeker wel, voorzitter, en ik herhaal ook graag wat ik vorig jaar heb gezegd bij het kiezen van prioriteiten tussen twee campussen. Want ook de Sport- en Beweegcampus moet toch genoemd worden. Wij zien wel de meerwaarde van de Greenwise Campus daarboven. Want het onderwijs krijgt een enorme impuls en daarmee het toekomstperspectief van onze jongeren. En ja, ook wonen heeft prioriteit. We verwachten veel van dat Volkshuisvestingsprogramma. Ook veiligheid vraagt om blijvende aandacht. Maar ja, ik kan niet in tien minuten, en vandaag in acht, alles zeggen. Ik doel wel mijn best, maar dat lukt niet.
Als partij houden we ook aan thema's en initiatieven die we eerder hebben gedaan en zijn gestart. We moeten bewaken dat we daarop voortgang boeken en ook dat dat zichtbaar wordt. Dat onze inzet al die jaren door ook vruchtbaar is, ook op de lange termijn. Daarbij noem ik ook nog naast vorige week onze motie om de culturele infrastructuur te versterken, met name als het gaat om het muzikale netwerk van kinderen. De verhuizing van Facet: wat een ontzettend gave beelden hebben we daarvan gezien van de architect en daarmee ook de impuls voor de binnenstad hier. De Gebedshuizenvisie die vandaag is gepresenteerd: hoe we het religieuze erfgoed in Emmen kunnen behouden en ook invulling kunnen blijven geven. We gaan dat deze zomer met interesse lezen. En ook na de zomer de bijeenkomst voor suïcidepreventiebeleid – een leuk woord voor galgje, maar dat is niet zo toepasselijk eigenlijk. Nee... Nee! Ja, Scrabble: dat is beter. Ja. Ja!
Voorzitter, ook kom ik graag nog even terug op de financiën, want daar ligt voor ons de komende maanden en ook de jaren die daarop volgen, de grootste uitdaging. Voor de korte termijn snappen wij heel goed dat het college ook kijkt naar de inzet van de reserves. En zeker bestemmingsreserves moeten worden ingezet waarvoor ze zijn bedoeld. Dat geld ligt op de plank en dat moet daar niet blijven liggen, dat moet ingezet worden. En tegelijk onderschrijven we ook de opmerking die vorige week is geplaatst over die bestemmingsreserves: kijk daar nog eens naar wat daarvan noodzakelijk is.
Maar de kanttekening is dat zorgvuldig opgebouwde reserves van het afgelopen jaar heel snel kantelen. Eenmaal die reserves ingezet en het geld is weg. En dan is het nu misschien het probleem wel opgelost en volgend jaar gaat dat ook nog wel. Maar in 2028 staat hetzelfde probleem weer voor de deur. Dus we kopen alleen tijd en we schuiven daarmee weer de keuzes voor ons uit: de besluiteloosheid, waar ik het vorige week ook over had.
Voor de lange termijn heb ik een aantal aandachtspunten meegegeven. Stop met dat constant doorzetten van beleid, maak kritische evaluaties en zorg dat de politiek daarover gaat. Durf zaken tegen het licht te houden. Stop ook met autonome ontwikkelingen die automatisch leiden tot uitzetting van de budgetten. Kom met een afwegingskader voor de bezuinigingen, hoe we na de zomer met jullie gezamenlijk die keuze kunnen maken. Dat het college zegt: we gaan echt met een groep van de raad in gesprek. Ja, dat aanbod nemen wij natuurlijk zeer serieus en gaan daar graag op in. Ik heb ook gezegd: wees eerlijk over de OZB. Elke keuze heeft financiële consequenties. Maak ook die inzichtelijk voor de gemeenteraad om daar een oordeel over te geven.
Voorzitter, wijsheid kan ons de komende tijd daarin helpen. Zij roept, zij wijst ons een weg van voorzichtigheid. Maar ze baant ook een pad naar vrede, een tuin waarin mensen tot bloei kunnen

komen. Wie enigszins groene vingers heeft, weet dat je soms eerst moet snoeien om daarna iets tot bloei te kunnen zien komen. Laten we ook voor ogen houden dat snoeimaatregelen uiteindelijk ten doel hebben om onze inwoners en onze gemeenschappen te laten bloeien. Want daar moet het ook in Emmen wel om draaien, voorzitter. Daarvoor bidden wij: voor het college, maar ook voor deze gemeenteraad om Gods wijsheid.
Tot slot wil ik één opmerking maken. Want ik zie op het klokje van de griffier dat ik nog tijd heb. Over de moties: ik ga geen individuele moties bij langs. Maar de frustratie begrijp ik heel goed en zeker als dat gaat op thema's en onderwerpen waarvan we zeggen: ja, dat is staand beleid. En eigenlijk vind ik dat kritiek die we wel serieus moeten nemen omdat dat bevestigt dat we de afgelopen drie maanden elkaar dus niet op goede vlieghoogte hebben gebracht wat er allemaal gebeurt. En dat is wel heel serieus te nemen, omdat we nu daar de lacunes van zien. Dat is ook kritiek waar het college denk ik op moet reflecteren, maar waar we ook de komende maanden moeten kijken hoe we alle beleidsterreinen die we als gemeente uitvoeren, beter inzichtelijk kunnen maken. Niet alleen voor nieuwe raadsleden, maar ook zittende raadsleden zoeken nog weleens. Maar zeker ook voor onze inwoners.
Dank u wel, voorzitter.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Voorzitter, soms hoor je in een debat een argument zo vaak terugkomen dat je bijna zou denken dat het de oplossing is. 'Daar zijn we al mee bezig'. 'we doen dat al' en 'we proberen al zo goed mogelijk te doen'. Maar, voorzitter, de gemeenteraad is niet gekozen om te controleren of het college zijn best doet. De gemeenteraad is gekozen om kaders te stellen, keuzes te maken en namens de inwoners zicht te houden op wat er gebeurt met hun geld, hun voorzieningen en hun toekomst. En precies daarom hebben wij de moties vorige week ingediend. Niet uit wantrouwen, niet omdat wij niet zien dat er geen werk verricht wordt, maar omdat goed bestuur meer vraagt dan goede bedoelingen. Goed bestuur vraagt om inzicht, om controleerbare informatie, om actuele regels en duidelijkheid richting onze inwoners.
Neem bijvoorbeeld de jeugdzorg. We weten allemaal dat dit een van de grootste financiële risico's van onze gemeente is. Niemand in deze zaal weet exact hoe de komende jaren eruit gaan zien en niemand weet precies wat Den Haag gaat doen. En niemand weet precies hoe de Hervormingsagenda Jeugd uiteindelijk financieel en praktisch zal uitpakken. En juist daarom kan de raad geen genoegen nemen met de geruststelling dat het college probeert zo realistisch mogelijk te ramen. Wanneer risico's kunnen oplopen tot tientallen miljoenen euro's, dan heeft de raad recht op meer dan alleen goede bedoelingen. Dan hebben wij recht op scenario's. Dan heeft de raad recht op inzicht wat er gebeurt als het tegenvalt. Niet om pessimistisch te zijn, maar omdat verantwoord bestuur niet begint bij optimisme. Verantwoord bestuur begint bij voorbereiding.
Voorzitter, dan onze motie over de Verordening Jeugdhulp. Daar hebben wij, na een nieuwe sondering bij de wethouder, de termijn aangepast van Q4 2026 naar Q2 2027. Ook hebben wij uit het dictum gehaald wat volgens ons minimaal uit het onderzoek naar voren zou moeten komen. Niet omdat wij minder verwachten. Integendeel, wij hebben in de eerste termijn duidelijk gezegd dat wij een grondig onderzoek verwachten en juist daarom hebben wij ervoor gekozen het dictum minder dicht te timmeren. Maar de kern blijft overeind. De wereld van de jeugdzorg is sinds 2020 ingrijpend veranderd: nieuwe wetgeving, nieuwe jurisprudentie, nieuwe afspraken, nieuwe financiële risico's, nieuwe druk op gezinnen, hulpverleners en ook het gemeentelijk budget. Wie zijn regels niet opnieuw tegen het licht houdt, bestuurt op aannames uit het verleden.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, ik heb twee vragen over de motie. Want ik hoor meneer De Jong net zeggen dat hij de opsomming eruit heeft gehaald. Dan bedoelt hij de opsomming bij de eerste bullet, denk ik, hè?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Dat is correct, mevrouw Louwes.

Mevrouw Louwes (PvdA): Dan een vervolgvraag daarover. Kijk, ik heb natuurlijk de voorbereiding gedaan op basis van deze motie die voorligt. En dat is denk ik ook de achtergrond waarmee u deze motie hebt neergelegd bij ons als raad. Ik zit mij even iets af te vragen. Want u hebt het over rechtmatigheid, over uitvoerbaarheid, over handhaafbaarheid, juridische kaders, risico's: dat soort

dingen. Maar ik hoor eigenlijk in deze motie niet zo veel terugkomen over doelmatigheid. Hoe kijkt u daartegenaan? Want wat is het doel hiermee?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Nou, het doel in die zin is als volgt. Wij hebben als fractie schriftelijke vragen gesteld aan de wethouder met betrekking tot de jeugdzorg en de jeugdhulpverlening en zaken die daarin misgaan. Op basis daarvan hebben wij met de wethouder gesproken over of er ook mogelijkheden zijn voor de gemeente om in te grijpen wanneer het dreigt mis te gaan. Nou, uit deze gesprekken, zowel met de wethouder als met mensen vanuit de ambtelijke organisatie, komt naar voren dat verordeningen niet meer voldoen en de gemeente te weinig juiste instrumentaria heeft. En vandaar dat wij bij de wethouder hebben gesondeerd: is het dan een idee om die verordening tegen het licht te gaan houden en op basis daarvan, op de zaken die er niet in staan, te gaan herijken en opnieuw in de verordening te zetten, zodat de gemeente juist ook bij de doelmatigheid kan ingrijpen wanneer dit noodzakelijk is?

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, dat kan ik wel volgen inderdaad. Alleen, waar het dan bij mij even misgaat, is dat we allemaal bezig zijn met nieuw beleid. Er moet nieuw beleid opgesteld worden en nu wilt u een herijking van een verordening die eigenlijk oud is. Terwijl toch de normale procedure is dat je eerst nieuw beleid maakt, dat daar een nieuwe verordening uit komt die dan passend is bij het nieuw beleid dat je maakt. Hoe moet ik dat zien?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Met de herijking bedoelen wij dat op het moment dat je alle zaken juist tegen het licht gehouden hebt, je kunt schrijven aan een nieuwe Verordening Jeugdhulp. Maar ook omdat dan een nieuwe Verordening Jeugdhulp is, is dat een herijking van de punten die we op dit moment hebben staan. Daar kunnen ook heel goede dingen in staan. Waarom zou je iets weggooien als het wel werkt? Dat hoeft niet per se direct weg. Maar dingen die niet werken of dingen die we missen in deze verordening, zullen wij opnieuw moeten schrijven.

Mevrouw Louwes (PvdA): Oké, helder. Dank u wel.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ik ga verder, voorzitter.
Voorzitter, dan de Wet open overheid. Daar wil ik in deze tweede termijn nadrukkelijk bij stilstaan. Wij hebben een schriftelijke reactie op onze motie mogen ontvangen, minder dan acht uur voor aanvang van deze raadsvergadering. Dat is op zichzelf al ongelukkig en zeker bij een onderwerp dat juist gaat over openbaarheid, informatiepositie en een zorgvuldige controle door de raad. Maar belangrijker is de inhoud. Want als wij de brief goed lezen, krijgen wij geen inhoudelijke weerlegging van de motie. Wij krijgen vooral een opsomming van wat er al gebeurt, een verwijzing naar schaarse capaciteit en enkele toezeggingen die zo ruim geformuleerd zijn dat de raad daar nauwelijks op kan controleren.
Er wordt gezegd dat Emmen de passieve openbaarmaking goed op orde heeft. Nou, dat is mooi! En dat Woo-verzoeken tijdig worden afgehandeld. Nou, dat is dan positief! Maar, voorzitter, de Wet open overheid is meer dan het beantwoorden van Woo-verzoeken. De Woo gaat ook over actieve openbaarmaking, over de informatiehuishouding, over publicatiekanalen, over verantwoordingsinformatie, processen, mandaten, systemen, contractafspraken en de vraag of de organisatie aantoonbaar klaar is voor de verplichtingen die al gelden en de verplichtingen die de komende jaren gefaseerd op de gemeente afkomen.
En juist op die punten blijft de brief vaag. Er wordt gezegd dat er verbetertrajecten lopen. Maar welke verplichtingen zijn al volledig geborgd? Welke informatiecategorieën zijn nog niet op orde? En welke juridische risico's zijn er dan nog? Wat kost het om dit goed te gaan regelen? Welke planning ligt er? En hoe wordt de raad jaarlijks in positie gebracht? Op die vragen krijgen wij geen antwoord. Sterker nog, de brief bevestigt eigenlijk de kern van onze motie. Want het college zegt dat een brede inventarisatie teveel capaciteit vraagt. Dan is mijn vraag: hoe weet dit college dan zonder zo'n inventarisatie dat wij voldoende op koers liggen? Dat is precies het probleem. We vragen niet om een rapport om het rapport. Wij vragen niet om een extra bestuurlijke drukte. Wij vragen om een nuchtere nulmeting. Wat moet er volgens de wet? Wat doen we al? Wat ontbreekt nog? En wat is nodig om aantoonbaar en tijdig eraan te voldoen? Dat is geen luxe. Dat is de basis van goed bestuur.

De toezegging dat de raad ‘waar nodig’ actief zal worden geïnformeerd, vinden wij onvoldoende. Want wie bepaalt wat ‘waar nodig’ is? En daarmee blijft de raad dan ook afhankelijk van dezelfde organisatie die zij moet controleren. Ook de toezegging om nog eens kritisch naar de openbaarheidsparagraaf te kijken, is te mager. Dat is geen planning, geen norm, geen overzicht van lacunes, geen voorstel tot herijking en geen harde afspraak waarop de raad het college kan aanspreken.
Voorzitter, wij zullen niet zeggen dat ambtenaren hun werk niet doen. En dat doen wij dan ook niet. Wij zullen ook niet zeggen dat er niets gebeurt. Wat wij wel zeggen, is dat deze brief niet aantoont dat de uitvoering van de Woo volledig op orde is en bij een openbaarheidswet is ‘niet aantoonbaar op orde’ bestuurlijk onvoldoende.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, ik heb nog even één vraag over de motie betreffende de Woo. Als ik me niet vergis – en ik vermoed dat de heer De Jong dat beter weet dan ik – worden de verschillende openbaarmakingen in de Woo in vier tranches ingevoerd. De vierde tranche, de laatste, gaat onder andere over de actieve openbaarmaking die dit jaar als het goed is overal in zou moeten gaan. Dus dan moeten alle overheden daarin ook volledig op uitvoeringskracht zijn. Is het dan niet verstandiger om te wachten totdat de Woo in zijn geheel is ingevoerd en dan te kijken naar waar er nog verbeteringen zijn en of de protocollen goed lopen? Want op dit moment is de invoering van de Woo, die vierde tranche, nog bezig. Ik ben benieuwd hoe de heer De Jong daartegenaan kijkt.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, dat is een goed punt dat de heer Katerbarg naar voren brengt met betrekking tot fasering waarin de Woo inderdaad wordt ingevoerd. Dat heb ik ook aangehaald. Wat u aangeeft: ja, dat zouden we kunnen doen. We kunnen wachten tot de wet is ingevoerd, dat wij eraan moeten voldoen en dat we dán gaan kijken waar de lacunes. Of we gaan nu zeggen: we gaan nú kijken waar lacunes, we gaan ingrijpen en we zorgen ervoor dat bij de invoering van de verplichte onderdelen wij volledig op orde zijn. Dus zo kijken wij ernaar, meneer Katerbarg. Ik hoop dat ik u daarmee voldoende geïnformeerd heb.
Voorzitter, dan ga ik verder naar onze motie over de statushouders. Laat ik volstrekt helder zijn: deze motie gaat niet over de vraag of statushouders gehuisvest moeten worden. Die wettelijke taak staat niet ter discussie. Maar dat is iets anders dan de vraag of statushouders lokaal voorrang krijgen bij de toewijzing van sociale huurwoningen. Tot 1 juli 2017 waren vergunninghouders een verplichte urgentiecategorie. Toen lag die keuze dus niet bij de gemeenteraad. Sinds 1 juli 2017 is die verplichte urgentie geschrapt en sindsdien is het dan ook aan gemeenten al dan niet om voorrang te verlenen. En dat onderscheid is cruciaal.
De Raad van State heeft recent – met ‘recent’ bedoel ik 29 juni – opnieuw kritisch geoordeeld over een landelijk verbod op voorrang op statushouders. De kern daarvan is niet dat iedere gemeente verplicht zou zijn om voorrang af te geven. De kern is dat Den Haag niet zomaar de mogelijkheid aan gemeenten mag opleggen om die afweging lokaal te maken. Met andere woorden: de keuze ligt hier bij de gemeenteraad. En een keuze om het niet te doen, is ook een keuze. Een politieke keuze. Juist daarom vragen wij om die helderheid. In een tijd waarin starters wachten, gezinnen wachten, ouders wachten, mantelzorgers wachten, mag de raad weten welke keuzes wettelijk verplicht zijn en welke keuzes lokaal gemaakt mogen worden. Dat is geen radicale vraag, dat is de essentie van democratische controle.
Voorzitter, wanneer inwoners niet meer begrijpen waarom bepaalde keuzes worden gemaakt, ontstaat er wantrouwen. En wantrouwen groeit altijd in de schaduw van onduidelijkheid. Transparantie is daarom geen bedreiging voor draagvlak. Transparantie is een voorwaarde voor dat draagvlak. Voorzitter, Hart voor Emmen kiest voor nuchter bestuur, voor een eerlijk bestuur en voor een bestuur dat niet wegduikte achter de zin ‘daar zijn we al mee bezig’.
Tot zover in tweede termijn.

De heer Wittendorp (CDA): Die laatste motie: ik hoorde een vlammend betoog en daar kan ik best wel een stukje in meegaan. Maar er staat nog een derde punt in het dictum dat eigenlijk heel wat anders vraagt dan deze lijn. Als die eruit is en ik u de mogelijkheid bied om die eruit te halen, maakt dat de motie niet sterker en eenduidiger?

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Nu heb ik de motie zo niet paraat. Zou de heer Wittendorp zo vriendelijk willen zijn om het derde punt uit het dictum voor te lezen.

De voorzitter: Dan leest het CDA een motie voor van...

De heer De Jong (Hart voor Emmen): En niet uit eigen werk!

De voorzitter: 'Niet uit eigen werk'. Ja... De heer Wittendorp citeert slechts.

De heer Wittendorp (CDA): Niet uit eigen werk. Ik citeer: *'De taakstelling voor statushouders zo veel mogelijk te reduceren via alternatieve woonvormen zoals flexwoningen, tijdelijke huisvesting, woningdelen (...).'* Enzovoort, u weet dan waarschijnlijk wel wat ik bedoel.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Ja, ook dat derde punt kunnen wij er wel uithalen. Dat is namelijk gewoon wat de wet voorschrijft om te gaan doen. Als je niet overgaat tot voorrang, is dit wat je daarna moet gaan doen. Dus derhalve staat dat erin. Ik snap wat u zegt. Het kan er gewoon uit, dat is geen enkel issue.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Voorzitter, ik moet eerlijk zeggen dat mijn mond vorige week nog net niet openviel bij de reacties van het college op de ingediende moties. Aan het begin van dit traject kregen wij als raad mee dat deze Kaderbrief bedoeld is om ons in staat te stellen kaders mee te geven voor de Begroting van 2027. Als nieuweling in deze raad heb ik dat opgevat als een oprechte uitnodiging om mee te denken. En dat meedenken is ook gebeurd. Van de 34 ingediende moties kwamen er 32 vanuit de oppositie. Dat laat zien dat de oppositie die uitnodiging serieus heeft genomen. Er is veel tijd gestoken in het uitwerken van voorstellen, het aandragen van alternatieven en het maken van politieke keuzes.
Maar op een enkele uitzondering na, werden alle moties ontraden. Daardoor ontstaat toch het beeld dat de uitnodiging om mee te denken vooral geldt zolang de ideeën overeenkomen met wat het college zelf al van plan was. En dat vind ik oprecht jammer. Juist een Kaderbrief zou hét moment moeten zijn waarop verschillende politieke opvattingen naast elkaar kunnen bestaan en besproken worden. Niet omdat iedere motie moet worden overgenomen, maar omdat de raad op dit moment richting geeft aan de Begroting.
Laat ik het eerst even over onze eigen moties hebben. Motie 34 over het isolatieoffensief hebben we dus ingetrokken. Motie 32 over de bredewelvaartstoets en motie 33 over het beschermen van preventie handhaven we wél. Als reactie op motie 32 zei de wethouder samengevat: 'Wij denken hierover al na, dus de motie is niet nodig.' Maar dat is niet waar onze motie over gaat. Wij vragen niet óf het college maatschappelijke, financiële en beleidsmatige effecten meeweegt, dat geloven we zeker. Onze motie vraagt om die afweging expliciet en inzichtelijk te maken voor de raad: dat is iets anders. Als raad hoeven we niet er alleen op te vertrouwen dat een uitdaging is gemaakt, we moeten die ook kunnen beoordelen. Dat is onze controlerende taak. De wethouder suggereerde bovendien dat dit bij iedere keuze zou moeten gebeuren, maar onze motie richt zich juist op de ombuigingen richting de Begroting van 2027. Daarom wil ik de wethouder over deze motie één vraag stellen. Als u zegt dat u deze afweging toch al maakt, welk concreet nadeel ziet u er dan in om die ook expliciet met de raad te delen?
Bij motie 33 viel mij iets vergelijkbaars op. De wethouder ging hier niet inhoudelijk in op, maar zei dat alle belangen worden meegewogen en dat er keuzes gemaakt moeten worden. Dat betwist niemand. Ieder begroting vraagt om keuzes. Onze motie vraagt juist welke keuzes het college wil maken. Is het college bereid voorzieningen – zoals jongerenwerk, wijkteams, schuldhulppreventie, mantelzorgondersteuning en andere vormen van laagdrempelige hulp – zo veel mogelijk te ontzien wanneer bezuinigingen noodzakelijk zijn? Op die vraag zou ik graag een duidelijk antwoord krijgen.
Zoals de fractievoorzitter van de PvdA het zo mooi verwoordde zojuist in haar bijdrage: 'Investeren in het sociaal domein is investeren in mensen. En achter iedere post staat een mens.' Einde citaat. We hopen dat het college de durf heeft om ook in financieel moeilijke tijden pal te gaan staan voor Emmenaren die een steuntje in de rug nodig hebben om grotere problemen in de toekomst te voorkomen.

Voorzitter, mijn verbazing beperkte zich niet tot de reactie op onze eigen moties. Ook bij verschillende moties van andere partijen hoorde ik onderbouwingen die volgens mij niet ingingen op de kern. Ik noem drie voorbeelden en niet de meest voor de hand liggende.
Motie 11 van de PVV over de monitoring in het sociaal domein. De wethouder gaf zelf aan dat ook het college vindt dat dit traject lang duurt. Fijn dat er zomaar een informatieavond komt, maar dat is voor ons geen reden om deze motie niet te steunen. Wij willen graag meer tempo op de uitvoering van het eerder aangenomen amendement. Thuis werkt dat eigenlijk net zo. Als ik mijn kinderen vraag om de handdoeken in de wasmand te doen en de volgende dag liggen ze er nog, dan wijs ik ze er gewoon nog een keer op. Soms is een herhaling nou eenmaal nodig om duidelijk te maken dat een afspraak nog steeds staat.'
Dan motie 31 van Hart voor Emmen over de Woo. Ik zal het iets korter houden dan de heer De Jong. De wethouder gaf aan dat ruim 90 procent van de verzoeken op tijd wordt afgehandeld en dat meer actieve openbaarmaking ten koste zou gaan van de passieve. Dat voelt voor ons als een kortetermijnredenering. Gemeenten die investeren in actieve openbaarmaking, krijgen juist minder Woo-verzoe-ken. Dan investeer je niet alleen in het afhandelen van verzoeken, maar ook in een transparante overheid.
En ten slotte motie 20 van D66. Ook daar hoorde ik dezelfde redenering terug in de beantwoording: 'Het college weegt de verwachte maatschappelijke opbrengsten en effecten al mee, dus de motie heeft geen meerwaarde.' Maar dat het college iets al doet, betekent niet automatisch dat een motie overbodig is. Een motie kan een werkwijze vastleggen, een politiek uitgangspunt bevestigen en de raad een duidelijk toetsingskader geven. Daarom heb ik één vraag aan de wethouder. Als u dit al doet, welk concreet nadeel ziet u er dan in om dit ook expliciet vast te leggen?
Voorzitter, GroenLinks blijft graag meedenken. Dat hebben we met onze moties laten zien en dat blijven we doen. We hopen dat al onze voorstellen voortaan echt op hun inhoud worden beoordeeld.
Dank u wel.

De heer Kuiper (SP): De raadsvergadering van 25 juni liet in onze ogen een opvallend beeld zien. Over de inhoud zijn veel partijen het eigenlijk wel eens: breed leeft de zorg over de financiële situatie van de gemeente en de oplopende kosten van de jeugdzorg en de druk op de zorg in het algemeen. Vrijwel alle fracties benadrukken dat de rekening niet bij de inwoners mag worden neergelegd. Ook klonk vanuit verschillende partijen de oproep om samen een veel krachtiger signaal af te geven richting het Rijk. De boodschap was duidelijk: gemeenten kunnen deze opgave niet blijven opvangen, zonder voldoende financiële steun vanuit Den Haag.
De discussie over voorrang voor eigen inwoners laat het lastige dilemma zien. Aan de ene kant is het begrijpelijk dat de gemeente de eigen jongeren, starters en inwoners die al lang op een woning wachten, meer kansen wil bieden. Aan de andere kant moet er ook nog oog zijn voor de woningzoekenden buiten de regio, die eveneens dringend woonruimte nodig hebben. De kunst is om binnen de wettelijke mogelijkheden een evenwicht te vinden tussen regionale binding en gelijke kansen.
De belangrijke conclusie van deze vergadering is wat ons betreft dat de analyse vrijwel overal dezelfde is: de problemen zijn groot, er moet iets gebeuren en de inwoners mogen niet de dupe worden van de financiële tekorten. Nu is het dus zaak om die gezamenlijke constatering om te zetten in een gezamenlijk optreden richting het Rijk en keuzes die onze inwoners zo veel mogelijk ontzien.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even rond? Nee, verder geen opmerkingen.
Het is kwart voor tien geweest. We proberen in die zin het op deze avond ook wel af te ronden. Dus we moeten een beetje vaart erin kunnen houden. Voorstel is dus nu te gaan schorsen. Dat zou de gelegenheid kunnen zijn voor u als fracties om zelf even wat intern beraad te houden. Dat geeft ook de mogelijkheid aan het college om aan intern beraad te doen.
Dus als ik nou voorstel om – zullen we zeggen – tot tien over tien te schorsen. Is dat akkoord? Tien over tien weer in deze zaal, de vergadering is geschorst.

Schorsing
De voorzitter: Ik heropen de vergadering.

We zijn in de tweede termini. We hebben de reacties vanuit alle fracties nu gekregen, inclusief alle wijzigingsvoorstellen. Het idee is om nu zometeen de reactie vanuit het college te horen, om te beginnen met wethouder financiën, die ook nog wel reageert op een aantal moties. Ik zeg er even voor de vorm bij – het is een beetje vergelijkbaar met de raad: dat de wethouders ook niet alle moties allemaal langslopen. Ja, als u daar heel veel behoefte aan hebt, dan kunt dat nog wel even vragen. Want anders is het haast per definitie 'oordeel raad', dan laten we vanuit het college ook even bij de raad.
En na de beantwoording in tweede termijn gaan we nog even schorsen. Dan kunt u de balans opmaken en dan gaan we over tot de besluitvorming. Akkoord? Wethouder, zou u zover zijn? De wethouder zegt: 'Ik heb nog twee minuten nodig.' Dat gaatje heb ik even dichtgepraat. Ja.
Dan hebt u nog even tijd: om één uur begint de WK-wedstrijd Portugal-Kroatië en die wil ik wel graag nog zien. Dus als we voor die tijd klaar zijn, zou dat wel heel fijn zijn. Ja. Wetbouder.

Reactie college
Mevrouw Kuipers (wethouder): Ik ga mijn best doen, voorzitter, maar het is gelukkig niet alleen van mij afhankelijk.
Dank aan alle fracties voor de inbreng en de reacties in de tweede termijn. We zijn verheugd om te horen dat eigenlijk elke fractie de werksessie die wij hebben aangeboden, wel heel erg waardeert. Wij komen daar binnen een week bij u op terug hoe we het een en ander vorm gaan geven. En ik mag daardoor nog wel gewoon steeds op vakantie, dus het is wel prettig dat mijn ambtenaren mij daar zo in ondersteunen.
Graag blik ik nu ook even terug op de moties. Ik heb nogal wat gewijzigde moties. Ik houd het wel kort, maar ik zal ons advies daarbij aangeven.
Motie 6 van Forum voor Democratie, 'De bus naar Emmen-Zuid'. U hebt die motie inderdaad wat aangepast en vraagt ons om onze lobby uit te voeren en invloed uit te oefenen bij het OV-bureau en ook bij de EOP's terecht te komen. Nou, wij zijn regelmatig in gesprek met het OV-bureau over de buslijnen in het algemeen, ook de bereikbaarheid van Emmen-Zuid en de Delftlanden in het bijzonder. Wanneer er concrete ontwikkelingen komen, zullen wij ook uw raad en de betreffende EOP's vanzelfsprekend informeren. Dit past eigenlijk wel binnen de reguliere werkwijze en ja, wij vinden dit overbodig. Maar wij laten wel het oordeel bij uw raad.
Dan 'Verantwoordelijkheid Rijk voor gemeentelijke tekorten': ook deze motie is op een aantal punten aangepast en sluit beter aan bij de inzet die het college al pleegt. Wij begrijpen de strekking in de motie en onderschrijven het belang van de financiële belangen van Emmen onder de aandacht te brengen bij het kabinet. Dat doen we al, onder andere via de VNG en de VDG en ook samen met andere gemeenten. Ja, uiteraard gaan wij uw raad van de relevante ontwikkelingen op de hoogte houden. De gemaakte inzet maakt ook al wel onderdeel uit van de reguliere werkzaamheden. We hadden deze motie daarmee ook kunnen ontraden. Maar goed, wij hebben uw geluid ook gehoord. De motie sluit goed aan bij wat wij al doen. En ook daarom laten wij hierbij het oordeel aan uw raad.
Dan motie 12 van de PVV, 'Keuzemogelijkheden voor een sluitende Begroting'. De formulering is hier iets anders neergezet, maar de kern blijft hetzelfde. Wel blijft de handreiking dat we samen aan de slag gaan middels de geplande werksessie en daarom ontraden wij deze motie.
Motie 13, ook van de PVV, 'Financiële discipline van de gemeenschappelijke regelingen'. Ook deze teksten sluiten eigenlijk allemaal wat beter aan bij de bestaande praktijk en vragen geen extra inspanning. De conclusie van die motie blijft echter wel hetzelfde. U vraagt om uw raad via de bestaande informatievoorzieningen te informeren. Maar dit doen wij nu echt ook al en ook middels de zomermarkt. Ja, wij vragen ook om hier zelf een keuze te maken. Dit soort werkzaamheden wordt al uitgevoerd en oordeelt u zelf.
Dan motie 17 'Onderzoek toekomst Wildlands'. Ja, voorzitter, dit is in de portefeuille van de PVV de laatste motie die aangepast is. En deze is ook iets aangepast. Ja, en ook hier blijft de strekking wel grotendeels hetzelfde. Wildlands is een zelfstandige onderneming waarvan de gemeente 100 procent aandeelhouder is en financier. In 2019 is al een scenariostudie uitgevoerd en de organisatie is daarop heringericht. Op dit moment zien wij dus geen aanleiding om opnieuw een onderzoek te doen naar een wijziging van onze rol als aandeelhouder. Na de zomer staat bovendien een informatiebijeenkomst bij Wildlands gepland en daarom blijven wij bij het advies 'ontraden'.

Motie 20 van D66. De heer Koops had al aangegeven dat hij deze ongewijzigd in stemming zou brengen en het raadslid van GroenLinks had hier al vragen over gesteld. Als dit geen gevolgen heeft, waarom ontraden wij hem? Nou, de motie blijft voor ons overbodig. Maar ja, u hebt daar een punt en ook meneer Koops, wij laten het oordeel aan de raad. Het college vindt deze motie wel overbodig, maar laat het oordeel bij u.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): De wethouder geeft antwoord op een vraag die ik niet gesteld heb. De vraag was namelijk: als u dit al doet, welk concreet nadeel ziet u er dan in om dat ook expliciet vast te leggen? Dat was de vraag. Dus de verwachte maatschappelijke opbrengsten en effecten meewegen en daarom heeft het college in de eerste termijn gezegd dat dit geen meerwaarde heeft. Vandaar mijn vraag: als u dat al doet, dat meewegen, welk concreet nadeel is er dan om het ook expliciet vast te leggen? Dat was de vraag.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Ja, ik zit even te kijken wat de vorige beantwoording is geweest. (…) Ja, ik zie dit niet zo terug, zoals u het zegt, in mijn antwoord. Dus ik begrijp het niet. Misschien kunt u dit nog iets meer duiden?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Ik lees het nog wel even voor. In uw eerste antwoord gaf u aan dat het college de verwachte maatschappelijke opbrengsten en effecten al meeweegt, dus de motie heeft geen meerwaarde. Maar als het college iets al doet, betekent dat niet automatisch dat een motie overbodig is. Dus mijn vraag aan u nu, in de tweede termijn, is: als u dit dus al doet, dit heeft meegewogen, welk nadeel ziet u erin om dat vast te leggen? Ik zie daar geen nadeel in: daarom mijn vraag.

Mevrouw Kuipers (wethouder): Nou, dat is duidelijk en zoals ik toen straks ook al in mijn voorwoord heb aangegeven, zijn wij ook de moties gaan benaderen met de intentie of het capaciteit vraagt, hoe we hiertegenaan kijken, wat er allemaal nog meer moet gebeuren. Dat weegt ons oordeel ook wat af. Wij hebben gezegd: dit doen wij al, vandaar dat wij hem ontraden. Maar wij leggen hem nu bij u neer, wij zeggen dat hij overbodig is en u mag hier zelf over oordelen.
Dan motie 23 van Veilig Emmen, ‘Transparantie en risicobeheersing rondom Wildlands’. De motie is ten opzichte van de oorspronkelijke versie aanzienlijk aangepast. Maar punt twee in het dictum zorgt voor ons toch nog wat voor onduidelijkheid. Als u deze schrapt, laten we het oordeel aan de raad.
Motie 24, ook van Veilig Emmen, ‘Investeren in eigen vakmanschap en minder afhankelijkheid van externe inhuur’. Deze sluit goed aan bij het beleid dat wij als gemeente al voeren. Wij investeren volop in onze eigen medewerkers en zijn kritisch op de inzet van externe inhuur. Waar externe inhuur nodig is, gebeurt dat vanwege tijdelijke capaciteit of specialistische kennis en daarom laten wij het oordeel bij uw raad.
En dan als laatste: motie 31. Voorzitter, daar wil toch eerst nog even een ander puntje over aanstippen. Zoals de heer De Jong het al had aangegeven: ik zou hier schriftelijk op toekomen, dat heb ik toegezegd. Het is heel spijtig dat die beantwoording echt zo laat is verzonden. Daarover heb ik vanochtend direct gebeld toen ik erachter kwam dat die nog niet de deur uit was. En ja, dat betreuren wij enorm.
Voor de beantwoording van de vragen van de heer De Jong geldt dat voor de gemeente nu alleen de eerste tranche van de Woo geldt. De rest is uitgesteld en daarom ontraden wij uitgebreide onderzoeken in deze motie. We vinden de suggestie van de heer Katerbarg om per invoering van elke tranche aan te geven wat er nodig is en dat met de raad te delen, wel een goede.

De voorzitter: Oké. Ik ga maar even van links naar rechts op de collegebankjes. Wethouder Keen, een beetje in WK-termen ‘van links naar rechts, van rechts naar links’. Ik pak die volgorde maar even. Wethouder Keen, zou u beknopt kunnen reageren op een aantal moties?

Mevrouw Keen (wethouder): Ik zou zeker willen reageren op een aantal moties. Of het beknopt wordt, is een tweede.

De voorzitter: Dat houd ik wel in de gaten, dank u wel.

Mevrouw Keen (wethouder): Ja, het is niet gebruikelijk dat wij als college op belangrijke besprekingen als een Kaderbrief of een Begroting ertussenuit knijpen. Deed ik vorige week wel. Met een heel goede reden: ik heb namelijk de afscheidsmusical van mijn dochter bij willen wonen en ik hoop dat u begrijpt dat sommige dingen echt belangrijker zijn dan deze raadsbespreking.

De voorzitter: Ja. Dat had ik gemeld vorige keer. Ja.

Mevrouw Keen (wethouder): Ja, maar dat wilde ik toch even toevoegen.

De voorzitter: Ja. Zeker. Oké. Gaat u dan maar snel naar de moties. Ja.

Mevrouw Keen (wethouder): Dan gaan we naar motie 4 over mantelzorg. Daar heeft mijn collega vorige week een antwoord op gegeven en u hebt, meneer Wittendorp, daarop gezegd dat u de termijn gaat verlengen. Maar wij hebben ook toegezegd dat wij, doordat wij een aantal expertsessies hebben gehouden met mantelzorgers, ook heel wat inzichten hebben gekregen, die aansluiten op uw motie en die wij graag met u willen delen middels een informatiesessie. En daarom wil ik u vragen of u deze motie in de achterzak zou willen houden, dat u deze informatieavond even wilt afwachten. Als u dan toch denkt: nou, voor ons toch niet voldoende, om alsnog een extra onderzoek te vragen. Maar wij schatten zo in dat in wat wij hebben opgedaan tijdens deze expertsessie, best wel toekomst zit van wat u van ons vraagt.

Mevrouw Swama (CDA): Wij vinden het allereerst hartstikke fijn dat er al heel veel informatie beschikbaar is en dat u die ons ook wilt doen toekomen. Ik wil u nog een kleine nuance meegeven waarom we de motie nu hebben ingebracht. Wij hebben er ook voor gekozen om in het tweede deel van de motie, dus de tweede zin *'te onderzoeken welke vormen van ondersteuning het meest effectief zijn'*, eigenlijk dat een beetje als cruciaal punt van de motie te beschouwen. Kijk, we vinden het mooi om te horen dat de informatie is opgehaald. Maar wij hebben wel de vraag of het actueel is en of het ook echt wel het antwoord is op de vraag die wij stellen. Dus is het die verdiepingsslag die wij wensen? Wij zouden graag willen zien dat die verdiepingsslag door het college wordt gemaakt en dat wij die voor de volgende Kaderbriefbehandelng kunnen krijgen, zodat wij die ook voor de volgende begrotingsbehandeling voor 2028 mee kunnen nemen. Dus vandaar dat wij de motie zoals die er nu ligt, wel op deze wijze in stemming zouden willen brengen.

Mevrouw Keen (wethouder): Dan kom ik bij motie 10, waarbij we vinden dat de intentie ontzettend positief is. Maar er staat een formulering *'voorrang geven boven andere uitgaven'* en die vinden we nog wat lastig, aangezien we daar in de Begroting echt nog de keuze in hebben te maken. Dus dat maakt dat we hem ontraden.
Motie 11: die is vorige week ook besproken door mijn collega en die heeft daar een heldere uitspraak over gedaan. Dat zou ik vanavond willen overlaten aan het oordeel van de raad.
Dan gaan we naar motie 16 over jongerenparticipatie, waarbij ik de dank wil uitspreken voor het feit dat u daar zo'n aandacht aan besteedt en dat u dat echt een warm hart toedraagt. Want het ondersteunt ook hoe ik hierin sta en hoe wij als college ook hierin staan. Ik heb naar aanleiding van de aanpassing van uw motie u ook nog even de raadsbrief doen toekomen die wij vorig jaar november aan de vorige raad hebben verstuurd, waarin ik ook heb aangegeven dat we juist het gehele jaar 2026 willen gebruiken om te onderzoeken welke vormen van jongerenparticipatie nou echt aansluiten en met welke effecten, om daar vervolgens in 2027 op terug te komen. En daar blijf ik ook bij. Dat heb ik ook afgesproken met de raad en dat maakt dat deze motie van u wil ontraden. Maar wel met de waardering dat u hier zo de aandacht voor vraagt.
Motie 18: die ondersteun ik. Dat had alles te maken met de inkoop van jeugdhulp. De Jeugdhulpregio is graag bereid om hier het een en ander over uit te leggen aan u.
Motie 21 van Veilig Emmen: daar staan ontzettend belangrijke dingen in die u beschrijft in uw motie. Daar zijn we mee bezig en daar gaan we de komende tijd ook echt mee verder. Daar bent u voor uitgenodigd via de raadswerkgroep. Daar hebt u ook enthousiast op gereageerd om daaraan deel te

nemen, dus daar ook mijn waardering voor. Dus ja, er staat ook helemaal niets verkeerds in waarvan ik denk; ontraden of wat dan ook. Dus dat ondersteun ik bij dezen.
Motie 29 over de verordening. Ik wil daar toch nog even wat over zeggen. Er ontstond even een vragenvuurtje van mevrouw Louwes. Ik wil toch even een duiding geven, want wat mij betreft is het een tweetrapsraket die wij hier aanbieden. Enerzijds is de constatering dat onze verordening op dit moment niet *up-to-date* is. Daar komen we gaandeweg ook achter naar aanleiding van die ontzéttend nare kwaliteitsissues die we de afgelopen tijd met elkaar hebben meegemaakt, zowel in de regio als hier in onze gemeente. Daarvan hebben wij hier ook gezegd: ja, wij willen nu daarin ook echt stappen zetten dat we daarin verbetering in kunnen aanbrengen. Daarover heb ik met meneer De Jong gesproken, waarbij we hebben gezegd: we gaan die verordening ook daarop aanpassen, daar waar we al kunnen.
Tegelijkertijd hebt u gelijk: we zijn ook bezig met nieuw beleid. En ook weer daarop zullen weer aanpassingen gemaakt worden in die verordening. Maar wat mij betreft doen we dat dan maar gewoon twee keer, omdat ik wel graag wil dat we, zodra we het gewoon kunnen – en dat kunnen we nu – we er zo snel mogelijk ook ervoor zorgen dat we zo scherp mogelijk de verordening hebben staan. Dan kunnen we managen dat die kwaliteit van jeugdhulp gewaarborgd blijft.
Dat was hem, dank u wel.

De heer De Jonge (wethouder): Ook één motie met betrekking tot mijn portefeuille, dat is motie 15 van de PVV met betrekking tot de dak- en thuislozen. Wij hebben daar inderdaad contact over gehad en u vroeg aan mij een toezegging voor het eerste en het tweede punt van het dictum. Nou, daar kan ik u een toezegging op doen. Dus bij dezen hebt u een toezegging van mij.
En dan, voorzitter, nog een vraag van het CDA met betrekking tot het tweede deel van het Biochron. Daar kan ik het volgende over zeggen. Een mogelijk invulling van het tweede deel van het Biochron is onderdeel van de onderzoeken die we gaan starten met betrekking tot het budget dat we hadden aangevraagd én onlangs toegezegd hebben gekregen. Dat komt vanuit het Regiostedenfonds 2.0. Dat hangt bijvoorbeeld ook samen met het onderzoek naar de invulling van de olifantenstal. Dus een onderzoek naar een bredere culturele programmering die past bij Emmen en kansrijk is. En om een vervolgvraag mogelijk voor te zijn: dat verwacht ik in de eerste helft van 2027.

De heer Jakobs (wethouder): Ik ga in op de aangepaste moties.
Als eerst motie 1 ‘Warme gronden’. Die is aangepast en dat betreft een tijdsfactor. Die aanpassing zou ik graag zien, dus wat dat betreft omarm ik deze motie.
Motie 3 ‘Versterken sociale cohesie in dorpen en wijken’. Ik ben daar nog een antwoord op verschuldigd aan de heer Wittendorp. De vraag was de vorige keer, vorige week donderdag 25 juni, wat het effect was van de bijstelling van twee ton naar een ton. Op basis van de ervaringen uit voorgaande jaren is aannemelijk dat het subsidieplafond van 100.000 euro ook in 2026 zal worden bereikt. Op dit moment is dat echter nog niet het geval. Na de eerste aanvraagronde is ruim 70.000 euro toegekend. Er resteert nog bijna 30.000 voor de tweede ronde. En wanneer het subsidieplafond wordt bereikt, kunnen aanvragen die voldoen aan de voorwaarden van de regeling niet meer worden gehonoreerd. Daarbij worden geen inhoudelijke keuzes gemaakt tussen aanvragen. Aanvragen die passen binnen de regeling, worden behandeld op volgorde van binnenkomst van een volledige aanvraag. Dan de motie op zichzelf: die is wat aangepast en wat dat betreft kan ik deze motie dan omarmen.
Dan gaan we verder. Dan hebben we de motie 14 ‘Voorrang voor inwoners van Emmen bij sociale huur en nieuwbouw’. Ook hier een aanpassing: daar zat weer een factor tijd in. We hebben daar overleg over gehad en dat is ook aangepast. Wat mij betreft omarmen wij deze motie.
Dan motie 19, een behoorlijke aanpassing: ‘Strategisch aanbesteden’ van D66. Daar wil ik even kort op reageren. Voor ons als college is het belangrijk dat ook onze lokale economie hiervan profiteert. Door opdrachten slim op te knippen kunnen Drentse ondernemers meer langetermijnzekerheid krijgen. Ik begrijp de wens van de heer Koops om dit mee te nemen in de Begroting 2027. Door de planning van de begrotingscyclus is het echter niet haalbaar om de resultaten van de verkenning direct volledig te verwerken. Wel nemen we de opgedane inzichten mee in de toekomst. Dus als ik met die toezegging...

De heer Koops (D66): Ja, dat kan ik dan meteen wel beamen. Ik heb ook bewust in het dictum het woord 'Begroting' er echt uit gelaten. Ik heb het nu over 'begrotingsjaar', dat geeft u hopelijk wat meer vrijheid. Maar u mag het gerust opvatten dat onze oproep is om dat zo snel als mogelijk te doen en daarmee onderstrepen wij volgens mij hetzelfde punt.

De heer Jakobs (wethouder): Dank u wel, meneer Koops, voor deze verduidelijking.
Dan motie 22 van Veilig Emmen. Verkeersveiligheid en toegankelijkheid zijn de fundamenten van een leefbare gemeente. Deze uitgangspunten staan nog stevig verankerd in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte, het IBOR. De motie vraagt om scherpte en die scherpte gaan we leveren. We blijven deze thema's nadrukkelijk betrekken bij onze onderhouds- en investeringsprojecten. Dat doen we samen met onze inwoners en de Dorps- en Wijkbelangen. Want hun signalen vanaf de straat zijn onmisbaar. Tot slot: de motie vraagt gelukkig niet om nieuwe zware administratieve regels. We gaan dus, zoals verzocht, u op hoofdlijnen informeren via de reguliere planning- en controlcyclus. Kortom, deze motie is een steun in de rug van ons bestaande beleid en ik laat het oordeel over aan uw raad.
Dan heb ik de moties behandeld die gewijzigd zijn. Dank u wel, voorzitter.

De heer Wanders (wethouder): Ik vrees dat in ieder geval enige balans ga brengen in het omarmen en toch ook de eerste termijn van het college. Excuses op voorhand daarvoor.
Ik begin even bij de heer Kasteleijn. Ik heb in de eerste termijn toegezegd dat ik wil kijken of een digitaal abonnement op een dagblad in de webshop zou passen. Ik deel namelijk niet geheel met u de opvatting dat het een budgettair neutraal voorstel is. De journalist van in dit geval de papieren krant van het Dagblad wil ook graag wonen en eten kopen en krijgt daarvoor een salaris. Daarvoor hebben we een abonnementsbedrag: 720 euro per jaar voor de papieren krant. Wij hebben 7.800 gezinnen in het minimabeleid zitten. Laten we even 10 procent pakken die laaggeletterd zijn: dat is uw nobel streven en dat deel ik met u. Dat zijn 780 gezinnen, wat dorpshuizen erbij: dan zit ik op een bedrag van 600.000 euro per jaar. In de huidige Begroting noemen ze dat in ieder geval niet budgettair neutraal. Dus daar leven we wel wat op gespannen voet. Dat is wat anders dan uw 45.000 euro van vorige week: dat zijn 60 abonnementen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ik begrijp uw redenering. Maar u gaat ervan uit dat de hoofdredacteur bij de lijfelijke krant blijft vasthouden aan de prijs die op een normaal abonnement zit. Mijn ervaring c.q. informatie is dat daar wel wat te regelen valt. En daarnaast heb ik aangegeven dat onder andere in de Cocon er een afspraak gemaakt is om gratis twee jaar lang een...

De voorzitter: Oké, punt is helder. U zegt: er is onderhandelingsruimte. Ja. Wethouder.

De heer Wanders (wethouder): Ik wou best dat er onderhandelingsruimte zou zijn voor een groot aantal abonnementen. Maar van 600.000 euro naar 45.000 euro, die er ook niet is, is best een sprong. En daarom heb ik u toegezegd dat ik wil kijken of het in de webshop past. De budgetten hebben we eenvoudigweg niet. Daarmee is die niet budgettair neutraal: dat is even het punt dat ik wil maken. Ik laat het even aan u als raad. Maar ik wil de toezegging doen voor de webshop om daarnaar te kijken. En ook dan betekent het digitale abonnement iets voor de budgetten die de mensen mogen inzetten voor allerlei zaken die zij zelf ook belangrijk vinden.
Dan, voorzitter, de motie van GroenLinks, M32. Ik lees even de eerste zin van het dictum voor: *'Bij de voorbereiding van de Begroting 2027 ieder ombuigingsvoorstel te voorzien van een bredewelvaarts- en effecttoets'*. Voorzitter, wij hebben simpelweg in ons huis daarvoor niet de capaciteit. Ondanks dat wij echt een aantal opvattingen en overwegingen wel snappen, is een bredewelvaarts- en effecttoets toevoegen – wij moeten ook informeren over de gekozen werkwijze voor deze toets – gelijk aan een wetenschappelijk onderzoek. Daar hebben wij geen *tools* voor in dit huis, daar hebben wij niet de capaciteit voor. Misschien nog wel op een aantal punten de kwaliteit in de capaciteit om dat verder te ontwikkelen. Maar dat gaat voor de Begroting 2027 zeker niet lukken en dat is wel de Begroting die wij sluitend moeten maken en die wij ook aan u voor zullen moeten leggen. In die zin blijven wij die als college ontraden.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Als u zegt dat dat voor de Begroting 2027 niet gaat lukken, welke termijn vindt u dan wel realistisch?

De heer Wanders (wethouder): Nou, voorzitter, dan hebben wij met het college daar een besluit over te nemen. Want u vraagt specifieke capaciteit van mensen die wij mogelijk nu niet hebben. Als je kijkt naar – ik noem maar even – andere organisaties of subsidieregelingen vanbuiten, die met expertteams werken, die dat soort toetsen et cetera doen, dan is dat gewoon wetenschappelijk onderzoek. Er zijn hele vakgroepen van de universiteit die naar dat soort zaken kijken. Wij hebben deze mensen simpelweg niet in huis. Dan zou je moeten kijken hoe wij daar dan budgetten voor kunnen vrijmaken als wij die behoefte hebben in de Begroting. Dat is een ander gesprek dan wij dat voor de Begroting 2027 in kunnen regelen. En dan zullen we dat ook met de wethouder financiën en P&O het erover moeten hebben of wij bereid zijn om daar andere zaken voor te laten liggen, zodat we die capaciteit vrij kunnen maken in dit huis. U vraagt een discipline die wij niet hebben hier.

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Vorige week bij de beantwoording gaf de wethouder wel aan dat het college de maatschappelijke, financiële en beleidsmatige effecten al meeweegt. Wat wij graag zouden willen, is dat dit ook inzichtelijk wordt voor de raad en daar hoeft niet echt een heel wetenschappelijk onderzoek voor plaats te vinden. Maar wij zouden graag meer inzicht willen krijgen in de afwegingen die het college maakt. En volgens ons valt dat best mee wat het aan tijd en geld gaat kosten omdat u die afweging toch al gaat maken.

De voorzitter: Oké, maar daarover verschilt u blijkbaar van mening. De wethouder denkt dat dat meer tijd, energie en capaciteit kost in dezen. Wethouder, gaat u door.

De heer Wanders (wethouder): Ja, voorzitter, ik wijs er even simpelweg op, onderscheid te maken tussen de effecten op de korte termijn en de gevolgen voor de toekomstige generaties. Dat vraagt een doorkijk, dat vraagt ook een maatschappelijke kosten-batenanalyse en al die elementen en dat in die bredewelvaartstoets: nogmaals, ik blijf bij wat ik namens het college net heb gezegd. Die discipline hebben wij op dit moment niet in dit huis. U zult overigens de voorstellen natuurlijk...
En dat is ook meteen een brug naar motie 33, waarin u net heel specifiek vroeg in uw tweede termijn om een aantal zaken uit te sluiten. Wij hebben juist in de Kaderbrief op voorhand als college geen uitsluitingen opgenomen. Wij gaan wel kijken of alles een effect heeft in onze samenleving. En dat doen wij al, want bij het beleid dat wij voeren, hopen wij toch dat wij niks doen waarvan we denken: nou, dat is alleen maar leuk. Op het moment dat wij een ombuiging opschrijven en dat dan aan u voorstellen, kijken wij inderdaad daarbij ook wat dit nu betekent en wat het resultaat op straat is en hoe dat achter een voordeur landt. Maar op voorhand uitsluiten vinden wij in de huidige positie, zeker als u nog met kaders wilt werken en dit is uw kader – zo heb ik hem in ieder geval gelezen – uitermate onverstandig. Dit omdat je dan ook jezelf in die zin al in een positie brengt dat er geen keuzes zijn, omdat er al heel beperkte keuzes zijn. Dat de portefeuillehouder schulddienstverlening iets vindt van schuldhulpdienstverlening, zult u snel met mij eens zijn. Maar ik heb ook een collega die ook andere budgetten beheert en die vindt daar ook iets van. En zo moet je met elkaar dat open gesprek aangaan en komt het college met een voorstel. Het is aan u om straks in november te wegen of het sociaal domein het kind met het badwater weggooit: dat zullen we zien.
Overigens ben ik wel nieuwsgierig hoe vol uw wasmand na drie keer vragen was. Want bij mij thuis helpt dat ook niet altijd.

De voorzitter: Dank u wel. Of wou ik nog reageren?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Ja, ik wou... Heel kort?

De voorzitter: Maar gooi dan een beetje tempo erop, want...

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Zeker, ik wou de wethouder even bedanken dat u nu inhoudelijk wél op mijn vragen inging.

De voorzitter: Nou, voor bedankjes is er altijd tijd. We gaan naar wethouder Schrik.

De heer Schrik (wethouder): Voorzitter, twee moties binnen mijn portefeuille die zijn gewijzigd.
Te beginnen met motie M2 van het CDA, 'Ontmoetingsplekken als basisvoorziening'. Vorige week heb ik gevraagd om de tijdspanne iets aan te passen. Die is gewijzigd door het CDA. Dank daarvoor en daardoor is de motie goed uitvoerbaar.
En de motie M26 van 50PLUS met betrekking tot 'Duidelijkheid over de kosten van dorps- en wijkcentra'. De gevraagde informatie is vooral technisch van aard en het college vraagt zich af of deze informatie in de Begroting thuishoort. Daarnaast refereerde u ook nog aan de 120 miljoen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld en u koppelde dit aan de op te leveren exploitatieoverzichten. Nou, dit heeft niets te maken met de door u gevraagde informatie. De subsidie door het Rijk beschikbaar gesteld heeft betrekking op geclusterde woonvormen waarbij minimaal vijf zelfstandige woningen bij elkaar staan en waar een ontmoetingsruimte kan worden gerealiseerd waar ouderen elkaar kunnen ontmoeten. Voorzitter, wij laten het oordeel van deze motie aan uw raad.

De voorzitter: Dank u wel. Mag ik mevrouw Louwes vragen om het voorzitterschap even over te nemen?

De vicevoorzitter: Ja, gaat uw gang, burgemeester.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ik zal nog kort reageren op de motie rondom de zienswijze wapenstok, om die opnieuw in te dienen. Laat duidelijk zijn: op het moment dat de raad zegt: wilt u nog een keer een zienswijze indienen, dan zullen we dat ook netjes doen. Voor de goede orde: dat hadden we de vorige keer ook gedaan: een heel uitvoerig betoog waarom we vonden dat dat zou moeten in de geest van de strekking van de motie.
Maar goed, ik breng u wel even in herinnering en ook even in reactie op datgene wat de heer Meijer zegt. Ik bedoel, het lijkt haast een soort somberheid over de veiligheidssituatie in het stationsgebied. Ik heb ook de vorige keer gezegd: natuurlijk is dat niet tot in lengte van jaren. Er kan vanavond nog weer een ernstig incident zijn. Dat herkennen we. Maar dat is om meer plekken in de gemeente Emmen zo. Tegelijkertijd, als je kijkt hoe het de afgelopen maanden gegaan is, dan is het relatief rustig in het stationsgebied en dat is geen toeval, dat is geen natuurwet. Dat komt door het feit dat er een heel aantal maatregelen is genomen. Met name het feit dat ik gisteren nog een gesprek heb gehad met de directeur-generaal van Asiel & Migratie: zoveel geld hebben we gekregen van het ministerie om extra toezicht te houden. Dat is een van de zaken die absoluut gaat helpen.
En het tweede argument waarom ik denk of het nog wel helpt om een extra zienswijze in te dienen, is dat we met elkaar ook een uitvoerig debat hebben gevoerd en heel veel voorlichting hebben gekregen over die wapenstok. Ik heb in het najaar een hele workshop laten organiseren door dé expert op het noordelijk terrein waar het gaat om de wapenstok, een man van de Politie Noord-Nederland, en die heeft expliciet aangegeven dat die wapenstok geen meerwaarde heeft. Het verschil tussen de wapenstok van de politie en de wapenstok van de boa's maakt nog wel wat uit. En dat voeren die boa's zelf ook nog wel uit.
Nou, en dan samenvattend: als je kijkt naar de negatieve oordelen die er nu liggen, de negatieve adviezen – even los van de staatssecretaris – dan ligt er nu een negatief advies van die expert vanuit de politie Noord-Nederland. De politiechef Zuidoost-Drenthe vindt het geen goed voorstel, de Officier van Justitie van het Openbaar Ministerie vindt het geen goed voorstel en zegt dat we met het huidige palet aan maatregelen de veiligheid redelijk hebben geborgd. Dus kortom, een extra zienswijze: we zullen het zo doen. Maar nogmaals: er is niet een extra argumentatie daarvoor om dat op dit moment te doen. En ik denk dat het daarmee niet verandert. Maar nogmaals, als de raad zegt: wilt u nog een zienswijze indienen, dan zullen we het nog een keer gaan doen.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Nou ja, het zal geen verrassing zijn dat ik denk dat de korte wapenstok wel van toegevoegde waarde is. Maar ik ben wel even benieuwd. Want de burgemeester gaf aan dat de gemeente inderdaad een motivering en argumenten heeft gegeven waarom die wapenstok aangevraagd zou moeten worden. Nou, in die zin is er inderdaad voldaan aan dat deel van

de vorige motie. Ik ben wel even benieuwd of die motivering en die argumenten ook bij de staatssecretaris en het ministerie terecht zijn gekomen, of die daar ook naartoe gestuurd zijn.

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ja.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Oké. Dus dat stond los van de aanvraag die is ingediend. Dus er is ook nog een aparte motivering naar het ministerie toegestuurd? Want daar is voor de rest in de brief van de staatssecretaris in ieder geval niet op gereageerd. Er wordt verwezen naar het advies van de toezichthouders. Maar er wordt voor de rest niet op de inhoudelijke gronden die de gemeente heeft ingediend, gereageerd. Als wat ik nu zeg, inderdaad klopt, is de burgemeester het met mij eens dat het dan in ieder geval verstandig is om een zienswijze in te dienen, zodat ook op die inhoudelijke gronden wordt gereageerd?

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Ja, nogmaals: dat willen we gerust doen. En nog wel een keer doen. Maar het hele palet aan argumenten is inderdaad wel gedeeld met het ministerie via ook de lokale driehoek in dezen. We kunnen dat nog een keer doen, we kunnen dat nog een keer uitvoeriger doen. Allemaal waar. Maar nogmaals, laat ik het zo zeggen om even de teleurstellingen te managen: ik ben ervan overtuigd dat dat niet heel veel zal veranderen aan het standpunt van de staatssecretaris. Want men is heel terughoudend – en dat hebt u ook in het najaar kunnen horen – met het toekennen van de bevoegdheid van de wapenstok voor boa's.
En dan komt er ook nog één argument bij, dat het gesprek zou kunnen zijn dat we met elkaar kunnen aangaan dat we op weg zijn naar een nieuw boa-bestel. Dit type vraagstukken, de bewapening en uitrusting van de boa's, is daar een heel expliciet onderdeel van. Dus op voorhand in het gebied, dat relatief als veilig wordt beoordeeld – dat doe ik niet, even voor de goede orde, dat doet de driehoek respectievelijk de staatssecretaris – denk ik niet dat de staatssecretaris tot een ander gezichtspunt zou kunnen komen.

De heer Katerbarg (Wakker Emmen): Ja, voorzitter, tot slot. Ik zal de discussie nu niet ellenlang verlengen. De burgemeester haalt dus het nieuwe boa-bestel aan. Maar dan ben ik benieuwd wat volgens de burgemeester in dat nieuwe boa-bestel anders zou zijn als het gaat om de bewapening. Wat wordt in dat nieuwe boa-bestel dan volgens de burgemeester veranderd op dat punt?

De heer Van Oosterhout (burgemeester): Dat weet ik niet, want het nieuwe boa-stelstel is nu nog niet uitgekristalliseerd. Maar wat ik wel weet, is dat er een uitvoerige discussie gaat komen over de verhouding tussen de boa en de politie, waar het thema uitrusting nadrukkelijk een rol in speelt. En daar zullen we ook als burgemeesters respectievelijk als gemeenteraad een bijdrage aan kunnen verlenen om te kijken of dat wel of niet kan helpen. Wat betekent dat voor opleidingen en ervaringen? Wat zijn de ervaringen die er links en rechts nu zijn? We hebben nu een pilot in het Rotterdamse stationsgebied lopen. Dus dat zal allemaal op weg zijn naar dat nieuwe boa-bestel.
Dus dat thema van die wapenstok is niet weg, dat is ook niet vanavond weg – even voor de goede orde. Dat komt wel weer terug. Ik weet niet hoe dat nieuwe boa-bestel eruit komt te zien, maar wat ik wel weet, is dat thema uitrusting c.q. bewapening c.q. de wapenstok een belangrijk onderdeel is van de discussie op weg naar het nieuwe boa-stelsel dat in 2028 zijn beslag moet krijgen.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan draag ik het voorzitterschap weer over.

De voorzitter: We hebben de beantwoording in tweede termijn door het college gehad. Ik zou mij kunnen voorstellen dat er even behoefte is aan een schorsing, omdat ook links en rechts antwoorden gegeven zijn die wat zouden kunnen beteken voor de redactie van de moties. Hoeft niet – even voor de goede orde. Sowieso zullen er wat wijzigingen zijn. Als er echt kleine dingen zijn die direct de strekking van de motie over de kop gooien, wees dan wel voorzichtig met wijzigingen. Want wij hebben straks al wel een hele administratieve rit te doen om dat allemaal weer een beetje voor elkaar te krijgen.

Maar ik stel voor om nu te schorsen. *Du moment* dat er wijzigingen komen in de moties die er nu liggen. U kunt ze intrekken, het kan ook een tekstvoorstel zijn en dan is het handig om dat tijdig door te geven in dezen. Ja, raadslid Sampimon?

Raadslid Sampimon (GroenLinks): Voorzitter, wij gaan tijdens de schorsing kijken naar het dictum van motie 32 en wellicht aanpassen.

De voorzitter: Ja. Nee, maar goed, dat zal voor meer zaken gelden.
Het is nu drie minuten over elf. Ja, meneer Slim?

De heer Slim (FvD): Is het verstandig om nu al één kleine wijziging te melden? Dat is wat zostraks bij mijn bijdrage terugkwam: om in motie M9 een stukje regel door te strepen. *'De belangen van inwoners van Emmen blijven altijd vooropstaan (...)'* en de rest vervalt. Dat is al in de definitieve tekst veranderd.

De voorzitter: Ik begrijp dat er nu links en rechts al wat dingen worden meegegeven. Dat is niet raar, hoor, zo vlak voor de schorsing. Ja?

De heer Slim (FvD): Dan was er nog een andere motie waar geen wijziging in bleek. Dat had ik in mijn introductie niet helemaal goed aangegeven. Motie M8 heb ik gepresenteerd als dat die ingekort was. Dat bleek niet zo te zijn. Dus daar was wat verwarring over, excuses.
Dat is het.

De heer Knol (PVV): Wij hebben een toezegging van de wethouder, dus wij trekken motie M14 over dak- en thuislozen in.

De voorzitter: Motie M15, hoor ik, moet dat zijn. Ja. De bingo moet wel kloppen. Nog andere dingen voorafgaand aan de schorsing? Niet?
Het is vier minuten over elf. Wat is een beetje redelijke termijn? Kwartiertje? Ja? Wij schorsen een kwartier. Dat betekent dat we om 23.20 uur weer terug zijn in de raadszaal en dan gaan we over tot de besluitvorming.

Schorsing
De voorzitter: Ik heropen de vergadering. We moesten de administratie even op orde brengen naar aanleiding van de schorsing. Ik wou even kijken... (…) We hebben een heel lange schorsing gehad. Toch hoor ik iedereen nog praten. (…) Even het net ophalen of we het nu helemaal compleet hebben. Ik constateer dat bij motie 9 'Verantwoordelijkheid Rijk voor gemeentelijke tekorten' er net een opmerking is gemaakt vanuit de fractie van Forum voor Democratie. In die motie wordt nog een zinsnede geschrapt, zoals eerder in het debat aangegeven door de heer Slim.
Vanuit de PVV is gezegd dat motie 15 kan worden ingetrokken.
En ik begrijp bij motie 32 'Bredewelvaarts- en effecttoets ombuigingen' dat daar een gewijzigde tekst is gekomen? Kunt u heel kort even toelichten? Want het idee was om nu wel echt over te gaan tot de besluitvorming. Als u even de strekking van de wijzigingen doet, dan weten we waar het over gaat.

Mevrouw Sampimon (GroenLinks): Ja, graag, voorzitter. Ja, we merkten in de beantwoording van het college dat de motie zwaarder werd opgevat dan we die bedoeld hadden. Naar aanleiding van de reactie hebben het dictum aangepast, zodat het aansluit bij de werkwijze die het college zelf heeft beschreven. We hebben punt 2 en 4 van het dictum geschrapt en de andere twee punten herschreven.
Als u me toestaat, dan wil ik die graag even voorlezen. Punt 1 wordt dan: *'Verzoekt het college bij de voorbereiding van de Begroting 2027 de afweging van maatschappelijke, financiële en beleidsmatige effecten van de ombuigingsvoorstellen met de raad te delen'*. En punt 2: *'Deze afwegingen herkenbaar op te nemen bij de Begroting 2027, zodat de raad de voorstellen kan beoordelen op zowel financiële als maatschappelijke gevolgen'*.

De voorzitter: Oké. Dat is even het aangepaste dictum bij motie 32.

Ik kijk even rond. Zijn er dan nog andere zaken alvorens wij een en ander in stemming kunnen brengen? Niet? Hebben we de hele verzameling nu compleet? Dan stel ik voor om over te gaan tot de besluitvorming.

Besluitvorming
De voorzitter: Dat is inderdaad een hele reeks, om en nabij de 35 moties. Het zijn er iets minder, want er is ook wel wat ingetrokken. Ik zal eerst vragen of er een stemverklaring is en daarna breng ik de motie in stemming en zo gaan we rond de 35 moties bij langs. Akkoord? Oké.
Dan begin ik met motie 1 'Warme gronden' in de gewijzigde versie, met als hoofdindiener Wakker Emmen. Is er behoefte aan een stemverklaring niet?

De heer Kasteleijn (50PLUS): Ja, 50PLUS stemt dus voor deze motie als tegenhanger tegen de hoeveelheid ontradingen en overbodigverklaringen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog andere stemverklaringen? Niet? Dan brengen we hem nu in stemming. (…) Voor de motie hebben gestemd 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie unaniem aangenomen.
Dan gaan we naar motie 2 'Ontmoetingsplekken als basisvoorziening' van het CDA met de gewijzigde tekst. Behoefte aan een stemverklaring? Ja, meneer Kasteleijn?

De heer Kasteleijn (50PLUS): 50PLUS stemt dus voor deze motie als tegengewicht tegen de hoeveelheid ontradingen en overbodigverklaringen.

De voorzitter: Nou, nee, dat gaan we niet 35 keer doen.

De heer Kasteleijn (50PLUS): U mag het bij alle moties aanvullen. Ja.

De voorzitter: Kijk! We nemen deze stemverklaring wel op en zodanig dat die voor alle moties geldt, deze opmerking van 50PLUS.

De heer Kasteleijn (50PLUS): Uitstekend!

De voorzitter: Ja? Want dat scheelt u heel veel werk en ons wat tijd. Andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Ik breng motie 2 in stemming. (…) Voor de motie hebben gestemd 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Ook deze motie is unaniem aangenomen.
Dan gaan we naar motie 3 'Versterken sociale cohesie in dorpen en wijken' van het CDA, de gewijzigde versie en met inachtneming van de stemverklaring van 50PLUS – dat zeg ik één keer. Andere stemverklaringen? Niet het geval. Dan brengen we deze ook in stemming. (…) Voor de motie hebben gestemd 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Ook deze motie is unaniem aangenomen.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 4 'Mantelzorgers in beeld'. Behoefte aan een stemverklaring. Ja, vanuit D66 mevrouw Stulp.

Mevrouw Stulp (D66): Ja, ik begreep van de heer Wittendorp dat van tevoren excuses maken als je tegenstemt, wel zo netjes is. Nee, hoor…! Ik was even informeel net. Ja, we waarderen de inzet van het CDA voor mantelzorgers, maar we denken dat daarbij een onderzoek niet veel oplevert. Wij gaan vooral voor de waardering. We denken dat anders te veel persoonlijke situaties ontstaan. Dus de waardering voor mantelzorgers en het ondersteunen van mantelzorgers: dat onderschrijven we wel.

De voorzitter: Dank u wel. Andere stemverklaringen? Niet het geval. Breng ik ook deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), Forum voor Democratie (2), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de PVV (2), de SP (1) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van D66 (2), Forum voor Democratie (2), de Partij van de Arbeid (4), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 5 'Beschut werk' van de Partij van de Arbeid. Is er nog een stemverklaring? Geen behoefte aan een stemverklaring. Dan breng ik deze motie in stemming. (…) Voor de motie hebben gestemd 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan constateer ik dat deze motie unaniem is aangenomen.
Dan komen we bij motie 6 'Bus naar Emmen-Zuid'. Ik merk even op dat, vanwege belangenverstrengeling met zijn werk, de heer Kuiper geacht wordt zich te onthouden van stemming bij deze motie. Behoefte aan een stemverklaring? Ja, meneer Knol.

De heer Knol (PVV): Wij zijn voor een goede mobiliteit en daarom stemmen wij voor. En dat mag best een beetje via de provincie en het OV-bureau. Dank u.

De heer Wittendorp (CDA): CDA Emmen ziet Emmen-Zuid als belangrijk OV-knooppunt. In de wijziging naar de lobby kunnen wij ons helemaal vinden.

De voorzitter: Nog meer stemverklaringen? Niet? Breng ik ook deze in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), D66 (2), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van de ChristenUnie (1), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Daarmee is de motie verworpen met 22 stemmen tegen en 16 stemmen voor. Dank u wel.
Dan gaan we naar motie 7 'Parkeren toegankelijker' van Forum voor Democratie, in gewijzigde vorm. Stemverklaringen? Ja, meneer Knol.

De heer Knol (PVV): Er zit geen dekkingsvoorstel bij. Als er geen dekking bij een motie zit, kunnen wij niet voor zijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u. Andere stemverklaringen? Niet het geval? Breng ik motie 7 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1) en Forum voor Democratie (4). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie verworpen, zoals u ziet, met 34 stemmen tegen en 5 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 8 'Geen uitgaven aan niet-wettelijk klimaat-, energie- en milieubeleid' van Forum voor Democratie, ook in de gewijzigde vorm. Nog een stemverklaring? Ja? Meneer De Jong.

De heer De Jong (Hart voor Emmen): Wij zijn als fractie enorm voorstander om geldverspilling tegen te gaan en wij vinden dat een gezonde keuze. Maar een hakbijl is geen scalpel en zeker niet wanneer rentmeesterschap en betaalbaarheid samen kunnen gaan. En daardoor zullen wij tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Andere stemverklaringen? Niet het geval. Breng ik motie 8 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4) en de PVV (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie verworpen met 32 stemmen tegen en 7 stemmen voor.
Dan gaan wij naar de gewijzigde motie 9 'Verantwoordelijkheid Rijk voor gemeentelijke tekorten' van Forum voor Democratie. Een stemverklaring van meneer Koops.

De heer Koops (D66): De overweging dat het Rijk ontrecht miljarden uitgeeft aan klimaat- en internationaal beleid werpen wij van ons. De overweging dat inwoners van Emmen geen directe invloed hebben op nationale en internationale keuzes, werpen wij ook van ons. Want dat zijn de verkiezingen. Maar een nog wel breder punt. Natuurlijk is het belangrijk dat Den Haag gemeenten eerlijk compenseert voor onze uitgaven. Tegelijkertijd is dat geen vrijbrief. Wij vinden ook dat gemeenten zelf verantwoordelijkheid moeten nemen voor onze uitgaven. En mede om die reden zullen wij ook tegen stemmen.

De heer Knol (PVV): Wij zullen ook tegen stemmen. En dat heeft ermee te maken dat wij eerst als gemeente moeten kijken wat we kunnen bezuinigen voordat bij Den Haag gaan aankloppen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Niet/ Breng ik hem in stemming, motie 9. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1) en Forum voor Democratie (4). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 34 stemmen tegen en 5 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 10 ‘Een sterke basis voor de jeugd’. Een stemverklaring? Niet het geval. Brengen we motie 10 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4) en de PVV (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 30 stemmen tegen en 9 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 11 ‘Verbetering monitoring sociaal domein’ in de gewijzigde tekst. Een stemverklaring van de heer Meijer.

De heer Meijer (VVD): Wij stemmen hiertegen, maar het lijkt heel veel op een amendement van een aantal jaren geleden. Dus wij hopen wel dat dit punt eens een keer afgevinkt wordt.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog stemverklaringen? Niet het geval.’ U zei ‘afgevinkt’, denk ik, hè? Want ‘afgefikt’ is strafbaar. We missen een nietje, maar een detail om kwart voor twaalf. Dan breng ik motie 11 in stemming. (…) Voor de motie hebben gestemd 50PLUS (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 26 stemmen tegen en 13 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 12 ‘Keuzemogelijkheden voor een sluitende Begroting’. Iemand een stemverklaring? De heer Wittendorp.

De heer Wittendorp (CDA): Het CDA vindt dat met tekstwijziging deze motie goed past in de aanpak om tot een sluitende Begroting te komen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Niet? Breng ik motie 12 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), D66 (2), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van de ChristenUnie (1), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie verworpen met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor.
Dan gaan naar de gewijzigde versie van motie 13 ‘Financiële discipline gemeenschappelijke regelingen’ van de PVV. In ieder geval een stemverklaring van meneer Koops en dan van mevrouw Louwes.

De heer Koops (D66): Ja, wat wij eigenlijk willen onderschrijven, is het tegenovergestelde van deze motie, namelijk dat wij vinden dat de gemeenschappelijke regelingen echt al járen de vinger op de knip hebben moeten houden. Wij zouden hun juist de ruimte gunnen om te investeren. Wij denken ook echt dat ook de inwoners van Emmen daar beter van worden.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, wij hebben het in onze eerste termijn ook al aangegeven. Deze motie sluit goed aan bij wat we hebben ingebracht, zeker met de wijziging daarbij. En ook naar de PVV toe de opmerking dat we dat beoordelen op inhoud en dat we voor deze motie zullen stemmen.

De voorzitter: Dat is helder. Anderen nog? Niet? Breng ik ook deze motie in stemming, motie 13. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), Veilig Emmen (2), de VVD (2), Wakker Emmen (14). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1) en de SP (1). Dan is deze motie aangenomen met 30 stemmen voor en 9 stemmen tegen.
Dan gaan we door naar de gewijzigde motie 14 'Voorrang voor inwoners van Emmen bij sociale huur en nieuwbouw'. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Tegen hebben gestemd de fracties van D66 (2), GroenLinks (1) en de SP (1). Deze motie is aangenomen met 35 stemmen voor en 4 stemmen tegen.
Motie 15 'Prioriteit voor opvang en begeleiding van dak- en thuisloze personen' is ingetrokken.
Dan gaan we over naar de gewijzigde gewijzigde motie 16 'Jongerenparticipatie en democratisch bewustzijn'. Een stemverklaring? Niemand. Breng ik deze motie in stemming. (…). Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), D66 (2), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Deze motie is verworpen met 31 stemmen tegen en 8 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 17 'Onderzoek toekomst Wildlands' van de PVV. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 29 stemmen tegen en 10 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 18 'Regie op de jeugdzorg' van D66. Een stemverklaring? Meneer Wittendorp.

De heer Wittendorp (CDA): Ondanks dat wij vinden dat het met deze wijziging alleen maar een schriftelijke vraag is geworden, zullen wij toch voor deze motie gaan stemmen.

De voorzitter: Dat is helder. Andere stemverklaringen? Is niet het geval. Breng ik deze motie in stemming, motie 18. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Deze motie is unaniem aangenomen.
Gaan we naar de gewijzigde motie 19 'Strategisch aanbesteden'. Iemand een stemverklaring? Niemand? Breng ik deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de PVV (2), de SP (1) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie (4), de Partij van de Arbeid (4), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor.
Dan zijn we bij motie 20 'Bezuinigingen mogen geen geld kosten' van D66. Iemand een stemverklaring? Niemand? Dan breng ik deze motie in stemming. (…) O, sorry, meneer Knol. Ik had u niet gezien.

De heer Knol (PVV): Hier zijn we op tegen. Want wij zijn juist voor het feit dat de bezuinigingen wél geld mogen kosten. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Niet? Dan breng ik ook deze motie in stemming, motie 20. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1)

en de SP (1). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie is verworpen met 33 stemmen tegen en 6 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 21 in de gewijzigde vorm, 'Vroegsignalering en preventie binnen jeugd, onderwijs en veiligheid', een motie van Veilig Emmen. Een stemverklaring? Mevrouw Louwes.

Mevrouw Louwes (PvdA): Wij hebben deze motie gelezen en onze eerste gedachte was: nou, dat gaat wel wat ambtelijke capaciteit kosten. Uiteindelijk heeft de wethouder in haar beantwoording aangegeven dat dat eigenlijk niet aan de orde is, omdat dat doorgang van beleid is. Dus wij hebben die motie ook als zodanig behandeld en daarnaar gekeken en gedacht: op het moment dat dit geen extra uitzet van lasten kost en geen extra ambtelijke capaciteit kost, kunnen wij voor deze motie stemmen.

Mevrouw Stulp (D66): Ja, in de Regiovisie Jeugdzorg wordt de pedagogische basis veelvuldig genoemd. En wij zien een paar suggesties in het dictum terugkomen. Dat lijkt ons heel belangrijk.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Niet het geval. Breng ik motie 21 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Deze motie is unaniem aangenomen.
Dan motie 22 'Verkeersveiligheid en toegankelijkheid als prioriteit', ook in de gewijzigde vorm. Iemand een stemverklaring? Niemand? Breng ik ook deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Deze motie is verworpen met 27 stemmen tegen en 12 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 23 'Transparantie en risicobeheersing rondom Wildlands'. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik ook deze motie in stemming, motie 23. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Deze motie is verworpen met 29 stemmen tegen en 10 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 24 'Investeren in eigen vakmanschap en minder afhankelijkheid van externe inhuur'. Iemand een stemverklaring? Niemand? Breng ik motie 24 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), D66 (2), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 31 stemmen tegen en 8 stemmen voor.
Motie 25 'Lokale Inclusie Agenda Emmen' is ingetrokken.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 26 'Duidelijkheid over de kosten van wijkcentra en dorpshuizen'. Een stemverklaring? Meneer Knol?

De heer Knol (PVV): Zoals eerder aangekondigd, steunen wij het verzoek van de heer Kasteleijn om informatie, maar het had ook schriftelijk gekund. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Niet? Breng ik motie 26 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (3) en de PVV (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (1), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 33 stemmen tegen en 6 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 27 'Bestrijden van de krantenkloof, laaggeletterdheid en sociale achterstand in Emmen'. Iemand een stemverklaring? Ja, meneer Knol.

De heer Knol (PVV): Dit kost te veel geld, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. 'Kost te duur', hoor ik in de zaal. Ja. Breng ik ook motie 27 in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 38 stemmen tegen en één stem voor. Ah, de heer Kaste-leijn kan er nog om lachen, dus dat scheelt.
We zijn bij motie 28 'Van p.m.-post naar eerlijk jeugdhulpkader'. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik deze motie in stemming, motie 28. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (1). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), Veilig Emmen (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 30 stemmen tegen en 9 stemmen voor.
Dan gaan we naar de gewijzigde motie 29 'Onderzoek en herijking Verordening Jeugdhulp gemeente Emmen', een motie van Hart voor Emmen. Iemand een stemverklaring? Mevrouw Louwes.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja wij hebben best even geworsteld met deze motie. Maar dat bleek denk ik ook wel uit de beantwoording van de vragen die we daarover gesteld hebben. Maar gelukkig heeft de heer De Jong die naar tevredenheid bij ons beantwoord. Dus wij zullen voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Anderen nog een stemverklaring? Niet het geval. Dan breng ik deze motie in stemming, motie 29. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), de SP (1), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie unaniem aangenomen.
Dan gaan we naar motie 30 'Geen automatische voorrang voor statushouders op sociale huur'. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de PVV (2) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), de Partij van de Arbeid (4), de SP (1), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Dan is deze motie verworpen met 29 stemmen en tegen 10 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 31 'Wet open overheid in de gemeente Emmen'. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik ook deze motie in stemming, motie 31. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1), Hart voor Emmen (1), de PVV (2), de SP (1) en Veilig Emmen (2). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), de Partij van de Arbeid (4), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 27 stemmen tegen en 12 stemmen voor.
Dan gaan we naar motie 32 in de gewijzigde vorm, 'Brede welvaarts- en effecttoets op ombuigingen', een motie van GroenLinks. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik ook deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd 50PLUS (1), de ChristenUnie (1), D66 (2), GroenLinks (1), de PVV (2) en de SP (1). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). De motie is verworpen met 31 stemmen tegen en 8 stemmen voor.
Dan motie 33 'Bescherm preventie in het sociaal domein', een motie van GroenLinks. Een stemverklaring? Niemand? Breng ik ook deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), D66 (2), GroenLinks (1), de PVV (2) en de SP (1). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), Forum voor Democratie (4), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Deze motie is verworpen met 32 stemmen tegen en 7 stemmen voor.
Motie 34 'Isolatieoffensief voor huishoudens met een laag inkomen' is ingetrokken.
En dan kom ik bij de laatste motie 35 'Zienswijze korte wapenstok'. Iemand daar een stemverklaring over? In ieder geval mevrouw Louwes.

Mevrouw Louwes (PvdA): Ja, dat klopt. Voor ons blijft dit altijd wel een wat lastige discussie, ook de vorige keer toen we er in september met elkaar over hebben gesproken. Wij hebben toen met elkaar het een en ander daarin verkend. We hebben toen voor gestemd. En om daarbij toch zeker te weten

hoe zich dat dan verder gaat ontwikkelen, zeker te weten of zo'n bezwaar nog helpt en dat we daarin een consistente lijn willen volgen, zullen we nu – met toch weer wat pijn in ons hart – tegen stemmen. (…) Vóór stemmen! Sorry! Hè...! Pfoei!!

De voorzitter: Stemmen is kiezen. Ja, meneer Slim?

De heer Slim (FvD): Wij zullen tegen stemmen, omdat wij het belangrijk vinden vanuit onze partij dat de rol van een boa en een agent helder gescheiden blijft. Die hebben hun eigen taken.

De voorzitter: Dank u wel. Andere stemverklaringen? Niet het geval. Breng ik ook deze motie in stemming. (…) Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS (1), Hart voor Emmen (1), de Partij van de Arbeid (4), de PVV (2), Veilig Emmen (2), de VVD (2) en Wakker Emmen (14). Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA (4), de ChristenUnie (1), D66 (2), Forum voor Democratie (4), GroenLinks (1) en de SP (1). Dan is deze motie aangenomen met 26 stemmen voor en 13 stemmen tegen.
Daarmee is een heel aantal moties, een kleine dertig ongeveer, doorgenomen en kom ik bij agendapunt 6.

6. Sluiting

De voorzitter: De mensen op de publieke tribune schrikken zich lam. Die denken: nou, we beginnen over de nieuwbouw in de Delftlanden? Nee, gaan we niet doen. Nee, uiteraard sluit ik zometeen deze vergadering. En ik nodig iedereen straks uit voor een hapje en een drankje.
Van belang is even voor onze raadsleden dat we morgenmiddag een bustour maken langs allerlei bezienswaardige plekken en ingaan op allerlei ontwikkelingen. En dan proberen we rond de klok van zes uur bij de Stadsboerderij te zijn en daar met elkaar niet alleen terug te blikken op het nieuwe jaar, maar ook goede wensen over te brengen voor het nieuwe politieke jaar. We zien elkaar dus waar het gaat om de gemeenteraad en het college in ieder geval morgenavond.
Ik dank u voor uw bereidwilligheid om zó lang te vergaderen. Ik zei: we gaan vandaag sluiten. Dat lukt met krap drie minuten zeker. De vergadering is gesloten, dank u wel.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 24 september 2026,

De voorzitter,

De griffier,